

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА

Посланичка група УЈЕДИЊЕНИ – ССП, ПСГ, ПРЕОКРЕТ, СЛОГА
12. децембар 2022. године
Београд

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
БЕОГРАД

ПРИМЉЕНО: 12.12.2022 10⁴²

Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
01	011-2747/22		

ПРЕДСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

На основу члана 99. став 1. тачка 7) Устава Републике Србије, и члана 107. став 1. Устава Републике Србије и члана 40. став 1. тачка 1. Закона о Народној скупштини и члана 150. став 1. Пословника Народне скупштине подносимо **ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ОСНОВАМА СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА** са предлогом да се узме у претрес.

За представника предлагача одређује се Др Данијела Грујић.

НАРОДНИ ПОСЛАНИЦИ:

Данијела Грујић
Маријана Тепић
Јанко Веселиновић
Борко Стефановић
Владимир Обрадовић
Анна Орег
Дејан Булатовић
Жељко Веселиновић
Јелена Мишошевић
Марија Лукић
Павле Грбовић
Славица Ристић
Далибор Јекић
Натан Албахари
Татјана Панић
Ђорђе Ђорђевић

**ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА
ЗАКОНА О ОСНОВАМА СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

Члан 1.

У Закону о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", бр. 88 од 29. септембра 2017, 27 од 6. априла 2018 - др. закони, 10 од 15. фебруара 2019, 6 од 24. јануара 2020, 129 од 28. децембра 2021.) у Члану 7. став 1. тачка 4) мења се и гласи:

„4) висок квалитет образовања и васпитања за све; квалитетно и уравнотежено образовање и васпитање, засновано на тековинама и достигнућима савремене науке и технологије, филозофије и уметности, примена достигнућа ових области важних за процес образовања и васпитања и прилагођених узрасним и личним образовним потребама сваког детета, ученика и одраслог;“

У члану 7. став 1. тачка 7) мења се и гласи:

„7) професионалну етику и компетентност која подразумева системско увођење у рад приправника, високу стручност наставника, васпитача, стручних сарадника, директора и секретара, стални професионални развој и висок ниво професионалне одговорности и етичности;“

У члану 7. став 2. тачка 3) мења се и гласи:

„3) идентификацији, праћењу и системском подстицању ученика и одраслих са изузетним, односно посебним способностима (талентовани и даровити) уз обезбеђивање услова да, без обзира на сопствене материјалне услове имају приступ одговарајућим нивоима образовања и васпитања и установама;“

Члан 2.

У члану 8. став 1. тачка 6) мења се и гласи:

„6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на водећим филозофским увидима, провереним научним сазнањима и образовној пракси;“

У члану 8. став 1. тачка 9) мења се и гласи:

„9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, међупредметних компетенција и стручних компетенција у складу са примарно личним преференцијама детета, ученика и

одраслог, а затим и захтевима занимања, потребама тржишта рада и развојем савремене науке и технологије;“

У члану 8. став 1. тачка 10) мења се и гласи:

„10) развој свести о себи, самокритичности, стваралачких способности, критичког мишљења и изражавања, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;“

У члану 8. став 1. тачка 11) мења се и гласи:

„11) оспособљавање за одговорно и савесно доношење одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;“

У члану 8. став 1. тачка 12) мења се и гласи:

„12) развијање позитивних људских вредности, уравнотеженог индивидуалног моралног карактера и личног интегритета;“

У члану 8. став 1. тачка 16) мења се и гласи:

„16) развијање личног, националног и општечовечанског идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање, очување и унапређивање националне и светске културне баштине;“

У члану 8. став 1. тачка 18) мења се и гласи:

„18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног и културног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.“

Члан 3.

У члану 9. став 3. тачка 4) мења се и гласи:

„4) ефикасно и критички користи научна и технолошка знања, филозофска сазнања, културно наслеђе и своје креативне способности уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини;“

У члану 9. став 3. тачка 6) мења се и гласи:

„6) зна како да мотивише себе властитим питањима, трага за одговорима и самостално учи;“

У члану 9. став 3. тачка 8) мења се и гласи:

„8) примењује логичко мишљење и математичко знање у циљу решавања низа проблема у свакодневним ситуацијама;“

Члан 4.

У члану 11. став 2. тачка 8) мења се и гласи:

„8) културолошка освешћеност и изражавање: способност да се схвати значај креативних идеја, искустава и емоција у различитим медијима – музика, књижевност, плес, ликовна уметност и друго - и формира властити став о различитим феноменима у подручју културе.“

Члан 5.

У члану 12. став 3. додаје се тачка 12) која гласи:

„12) критичко мишљење и изражавање (логичка компетенција);“

У члану 12. став 3. иза тачке 12) додаје се тачка 13) која гласи:

„13) интеркултурална компетенција.“

У члану 12. став 4. додаје се тачка 12) која гласи:

„12) критичко мишљење и изражавање (логичка компетенција);“

У члану 12. став 4. иза тачке 12) додаје се тачка 13) која гласи:

„13) интеркултурална компетенција.“

Члан 6.

У члану 14. став 4. мења се и гласи:

„Настава може да се остварује и као настава код куће и настава на даљину само изузетно на основу одлуке министра.“

Члан 7.

У члану 18. став 1. мења се и гласи:

„Уписом у први разред дете стиче статус ученика.“

У члану 18. став 6. мења се и гласи:

„Ако дете старије од седам и по година због болести или других разлога није уписано у први разред, уписује се у први или одговарајући разред, на основу претходне провере знања.“

Члан 8.

У члану 19. додаје се став 1. и гласи:

„Средње образовање у Републици Србији је обавезно.“

У члану 19. мења се став 1. који постаје став 2. и гласи:

„У први разред средње школе уписују се сва лица са стеченим основним образовањем и васпитањем, у складу са посебним законом.“

У члану 19. став 2. постаје став 3.

У члану 19. став 3. постаје став 4.

У члану 19. став 4. постаје став 5.

У члану 19. став 5. брише се.

Члан 9.

У члану 22. став 2. мења се и гласи:

„Јединица локалне самоуправе води евиденцију и обавештава школу и родитеље, односно друге законске заступнике, о деци која треба да се упишу у први разред основне школе најкасније до краја фебруара текуће године за наредну школску годину, односно о ученицима који треба да упишу први разред средње школе најкасније до краја јуна текуће школске године за наредну школску годину.“

У члану 22. додаје се став 5. и гласи:

„Школска управа је дужна да обавести родитеља, односно другог законског заступника и јединицу локалне самоуправе о ученику који није уписан у први разред средње школе најкасније 15 дана пре почетка школске године.“

У члану 22. досадашњи став 5. постаје став 6.

У члану 22. досадашњи став 6. постаје став 7.

У члану 22. досадашњи став 7. постаје став 8.

Члан 10.

У члану 23. став 2. мења се и гласи:

„За децу и ученике из става 1. овог члана, за прогнана и расељена лица, избеглице и мигранте и децу и ученике који су враћени у земљу на основу споразума о реадмисији, која не познају језик на коме се изводи образовно-васпитни рад или поједине програмске садржаје од значаја за наставак образовања и васпитања, установа организује учење српског као страног језика у трајању од годину дана и полагање испита.“

У члану 23. додаје се став 3. и гласи:

„Деца и ученици из става 1. овог члана уписују школу уз обавезно положен испит из српског као страног језика. Програм, начин, организација и спровођење овог испита и друга питања од значаја за његово спровођење прописује министар.“

У члану 23. досадашњи став 3. постаје став 4.

У члану 23. досадашњи став 4. постаје став 5.

У члану 23. нови став 4. мења се и гласи:

„Дете страног држављанина, лица без држављанства и тражиоца држављанства похађа програм српског као страног језика и полаже испит бесплатно у организацији, односно просторијама установе коју одреди министар.“

Члан 11.

У члану 31. став 2. додаје се тачка 10) која гласи:

„10) планира, организује и руководи процесом увођења у рад приправника из члана 145. овог закона у сарадњи са Центром за професионални развој запослених у образовању и установом;“

У члану 31. став 2. додаје се тачка 11) која гласи:

„11) обавештава родитеља, односно законског заступника и јединицу локалне самоуправе о ученику који по завршетку основног образовања није уписан у први разред средње школе најкасније 15 дана пре почетка школске године.“

Члан 12.

У члану 60. став 5. се мења и гласи:

„Ученик који се определио за верску наставу или грађанско васпитање, изборни програм може да мења у току основног, односно средњег образовања и васпитања.“

Члан 13.

У члану 62. став 2. мења се и гласи:

„Годишњи план рада установа доноси у складу са школским календаром, развојним планом и предшколским, школским и васпитним програмом, до 30. септембра.“

Члан 14.

У члану 70. додаје се нови став 2. који гласи: „Установа основног и средњег образовања у сарадњи са саветом родитеља организује матурску екскурзију.“

У члану 70. досадашњи став 2. постаје став 3.

У члану 70. досадашњи став 3. постаје став 4.

Члан 15.

У члану 83. став 2. мења се и гласи:

„Ученик може да одговара за лакшу повреду обавезе утврђену општим актом школе, за тежу повреду обавезе која је у време извршења била прописана овим законом и за нарочито тешку повреду забране из чл. 110–112. овог закона.“

Члан 16.

У члану 84. став 1. тачка 7) мења се и гласи:

„7) за нарочито тешку повреду забране из чл. 110–112. овог закона учињену од стране ученика;“

Члан 17.

У члану 85. став 1. мења се и гласи:

„За теже повреде обавеза ученика и за нарочито тешке повреде забране из чл. 110–112. овог закона школа води васпитно-дисциплински поступак о којем обавештава родитеља, односно другог законског заступника ученика.“

У члану 85. став 2. мења се и гласи:

„За учињену тежу повреду обавезе ученика директор закључком покреће васпитно-дисциплински поступак најкасније у року од осам дана од дана сазнања, а за учињену нарочито тешку повреду забране из чл. 110–112. овог закона закључком покреће поступак одмах, а најкасније у року од два дана од дана сазнања, о чему одмах, а најкасније наредног радног дана обавештава родитеља, односно другог законског заступника.“

Члан 18.

У члану 86. став 1. тачка 3) мења се и гласи:

„3) за учињену нарочито тешку повреду забране из чл. 110–112. овог закона, васпитно-дисциплинска мера:

- (1) укор директора или укор наставничког већа;
- (2) премештај ученика од петог до осмог разреда у другу основну школу на основу одлуке наставничког већа, уз сагласност школе у коју прелази, а уз обавештавање родитеља односно другог законског заступника;
- (3) за ученике средње школе – искључење ученика из школе, односно школе са домом.“

У члану 86. став 4. мења се и гласи:

„Када предузете неопходне активности доведу до позитивне промене понашања ученика, обуставиће се поступак, осим ако је учињеном нарочито тешком повредом забране из чл. 110–112. овог закона озбиљно угрожен интегритет другог лица.“

У члану 86. став 9. мења се и гласи:

„Када малолетан ученик изврши нарочито тешку повреду обавезе, односно забране из чл. 110–112. овог закона, школа одмах, а најкасније наредног радног дана обавештава родитеља, односно другог законског заступника и укључује га у одговарајући поступак.“

У члану 86. став 11. мења се и гласи:

„Ученик, родитељ, односно други законски заступник има право да поднесе жалбу школском одбору на изречену васпитно-дисциплинску меру за извршену тежу повреду

обавезе ученика или за нарочито тешку повреду забране из чл. 110–112. овог закона, у року од осам дана од дана достављања решења о утврђеној одговорности и изреченој мери.“

Члан 19.

У члану 98. став 13. мења се и гласи:

„Ученици могу да се ангажују само у оквиру наставе, ваннаставних активности и образовно-васпитног процеса са циљем подстицања њиховог позитивног односа према раду, професионалне оријентације, развијања свести о одговорности за преузете обавезе, развоја предузимљивости и оријентације ка предузетништву, одговорног односа ка околини, као и развоја позитивног односа према тимском раду, у складу са Уставом, потврђеним међународним конвенцијама, повељама, споразумима и законом.“

Члан 20.

У члану 111. став 3. мења се и гласи:

„Под насиљем и злостављањем подразумева се сваки облик једанпут учињеног, односно понављаног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства личности детета, ученика и одраслог, запосленог, родитеља односно другог законског заступника или трећег лица.“

У члану 111. став 8. мења се и гласи:

„Под социјалним насиљем, у смислу овог закона, сматра се искључивање детета, ученика, одраслог или запосленог из групе вршњака и различитих облика активности установе.“

У члану 111. став 9. мења се и гласи:

„Под сексуалним насиљем и злостављањем, у смислу овог закона, сматра се понашање којим се дете, ученик, одрасли или запослени сексуално узнемирава, наводи или приморава на учешће у сексуалним активностима које не жели, не схвата или за које није развојно дорастао или се користи за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.“

Члан 21.

У члану 115. став 3. мења се и гласи:

„Председник и чланови органа управљања обављају послове из своје надлежности, уз накнаду.“

Члан 22.

У члану 119. став 1 тачка 9а) мења се и гласи:

„9а) образује комисију за вођење дисциплинског поступка против директора и доноси одлуку о одговорности директора за тежу повреду радне обавезе или повреду нарочито тешке забране из члана 110–112. и забране из члана 113. овог закона;“

У члану 119. став 2. мења се и гласи:

„Орган управљања доноси одлуке већином гласова укупног броја чланова на непосредно одржаној седници, осим изузетно на основу одлуке министра.“

Члан 23.

У члану 145. додаје се став 13. и гласи:

„Установа је дужна да пријави за приправника сваког наставника, васпитача, стручног сарадника, односно секретара без лиценце са којим је заснован радни однос по ступању на снагу овог закона.“

У члану 145. став 11. мења се и гласи:

„Уколико надлежни орган не организује полагање испита за лиценцу приправнику који је у законом прописаном року пријављен за полагање испита за лиценцу, рок за полагање испита за лиценцу се продужава до организовања испита, а најдуже две године.“

Члан 24.

У члану 149. став 2. додаје се тачка 3) која гласи:

„3) Ако одбије вршење спољашњег вредновања рада или стручно-педагошког надзора.“

Члан 25.

У члану 150. став 1. тачка 2) мења се и гласи:

„2) на основу правоснажне судске одлуке којом је утврђена законитост решења о престанку радног односа због нарочито тешке повреде забране из чл. 110, 111. и повреде 113. овог закона, односно по истеку рока за судску заштиту;“

У члану 150. став 1. тачка 5) брише се.

Члан 26.

У члану 154. став 6. мења се и гласи:

„Конкурсна комисија сачињава листу кандидата који испуњавају услове за пријем у радни однос у року од осам дана од дана пријема резултата психолошке процене способности за рад са децом и ученицима, рангирајући кандидате према следећим критеријумима:

- 1) општи успех остварен на студијама;
- 2) награде и признања у току студија и претходног рада у просвети.“

Члан 27.

У члану 155. став 10. мења се и гласи:

„Радни однос на одређено време прераста у радни однос на неодређено време даном ступања на снагу овог закона у случају запослених примљених у радни однос на одређено време у току забране запошљавања од децембра 2013. до децембра 2019. године, у другим случајевима прерастање одређеног у неодређени радни однос није могуће.“

Члан 28.

У члану 157. став 1. тачка 3) мења се и гласи:

„3) има најмање пет година радног искуства у области основног или средњег образовања и васпитања.“

У члану 157. став 2. мења се и гласи:

„Решење о упућивању наставника на рад у иностранство доноси министар, на основу конкурса поштујући критеријуме из члана 154. став 6. овог закона.“

Члан 29.

У члану 160. став 1. тачка 1) мења се и гласи:

„1) 22 школска часа (у даљем тексту: час) непосредног рада са ученицима, од чега 20 часова наставе обавезних предмета, изборних програма и активности, с тим да се непосредни рад до 22 часа допуњује другим активностима (допунски, додатни, индивидуални, припремни рад и други облици рада) у складу са наставним планом;“

У члану 160. став 7. мења се и гласи:

„Ако школа не може да обезбеди стручно лице за највише шест часова наставе недељно из одређеног предмета, посебним решењем може да распореди ове часове наставницима тог предмета најдуже до краја школске године, овај рад се сматра радом преко пуне норме часова и плаћен је према утврђеној обједињеној норми пуног и прековременог рада.“

У члану 160. став 8. брише се.

Члан 30.

У члану 164. став 1. тачка 18) брише се.

Члан 31.

У члану 165. став 9. мења се и гласи:

„Покретање дисциплинског поступка застарева у року од три месеца од дана сазнања за повреду радне обавезе и учиниоца, односно у року од шест месеци од дана када је повреда учињена, осим ако је учињена нарочито тешка повреда забране из чл. 110–112. овог закона, у ком случају покретање дисциплинског поступка не застарева.“

Члан 32.

У члану 166. став 4. мења се и гласи:

„Запосленом који изврши нарочито тешку повреду забране прописане чланом 112. овог закона једанпут, изриче се новчана казна или привремено удаљење са рада три месеца.“

У члану 166. став 5. мења се и гласи:

„Запосленом који изврши нарочито тешку повреду забране прописане чл. 110, 111. и повреду 113. овог закона, односно који други пут изврши нарочито тешку повреду забране прописане чланом 112. овог закона и запосленом који учини тежу повреду радне обавезе из члана 164. тач. 1)–7) овог закона, изриче се мера престанка радног односа.“

У члану 166. став 7. мења се и гласи:

„За тежу повреду радне обавезе из члана 164. тач. 8)–18) овог закона изриче се новчана казна или удаљење са рада у трајању до три месеца, а мера престанка радног односа уколико су наведене повреде учињене свесним нехатом, намерно или у циљу прибављања себи или другогме противправне имовинске користи.“

Члан 33.

У члану 183. став 4. мења се и гласи:

„Подаци из регистра из чл. 178, 178а, 180, 180а, 180б и 180в чувају се трајно.“

У члану 183. став 6. брише се.

Члан 34.

У члану 191. став 1. мења се и гласи:

„Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај установа ако:

1) не упише дете у предшколску установу, односно основну школу ради похађања припремног предшколског програма (члан 17);

2) не упише дете у основну школу (члан 18);

3) не упише ученика у средњу школу (члан 19);

4) не донесе развојни план и годишњи план рада у року прописаном овим законом или их не примењује (чл. 50. и 62);

5) спроводи оглед без одобрења министра или врши статусне промене за време огледа, супротно члану 51. овог закона;

6) не донесе благовремено, односно не остварује програм образовања и васпитања или не предузима мере за остваривање принципа, циљева и стандарда образовних постигнућа (чл. 56, 58, 60–62, 65, 68. и 69);

7) не донесе или не остварује индивидуални образовни план (члан 76);

8) не пропише начин и поступак за заштиту и безбедност деце, односно ученика (члан 108);

9) не предузима или неблаговремено предузима одговарајуће мере у случајевима нарочито тешких повреда забрана из чл. 110-112. овог закона и тежих повреда радних обавеза запослених;

10) дозволи страначко организовање или деловање у установи и коришћење простора установе у те сврхе супротно члану 113. овог закона;

11) прими у радни однос запосленог који не испуњава услове из чл. 139–145. овог закона или на начин и по поступку, супротно чл. 152–155. овог закона;

12) не достави Министарству све податке у вези са лиценцом наставника, васпитача и стручног сарадника из чл. 149. и 150. овог закона;

13) не удаљи са рада запосленог због учињене теже повреде радне обавезе (члан 163);

14) закључи уговор о извођењу наставе супротно члану 158. овог закона.

Новчаном казном од 25.000 до 100.000 динара за прекршај из овог члана казниће се и директор, односно одговорно лице установе.“

Члан 35.

У члану 195. став 1. мења се и гласи:

„Новчаном казном од 30.000 до 100.000 хиљада динара казниће се родитељ, односно други законски заступник детета или ученика који учини нарочито тешку повреду забране из чл. 110-112. овог закона.“

Члан 36.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је:

У члану 23. став 1. Устава Републике Србије који штити неприкосновеност људског достојанства и у ставу 2. који утврђује уставно право на слободан развој личности.

У члану 25. став 1. Устава који штити неповредивост физичког и психичког интегритета и ставу 2. којим се забрањује изглагање мучењу, нечовечном поступању или кажњавању.

У члану 17. Устава који налаже да странци, у складу са међународним уговорима, имају у Републици Србији сва права зајемчена Уставом и законом.

У члану 71. став 1. Устава који јамчи право сваког на образовање.

У члану 43. став 1. Устава који јамчи слободу мисли, савести, уверења и вероисповести, право да се остане при свом уверењу или вероисповести или да се они промене према сопственом избору.

У члану 46. став 1. Устава који јамчи слободу мишљења и изражавања, као и слободу да се говором, писањем, сликом или на други начин траже, примају и шире обавештења и идеје.

У члану 48. Устава који налаже мере у образовању за подстицање разумевања, уважавања и поштовање разлика које постоје због посебности етничког, културног, језичког или верског идентитета грађана.

У члану 60. став 3. Устава који налаже да су свима, под једнаким условима, доступна сва радна места.

У члану 60. став 4. Устава који штити право сваког на поштовање достојанства своје личности на раду, безбедне и здраве услове рада, потребну заштиту на раду, ограничено радно време, дневни и недељни одмор, плаћени годишњи одмор, правичну накнаду за зад и на правну заштиту за случај престанка радног односа.

У члану 73. став 3. Устава који утврђује да Република Србија подстиче и помаже развој науке, културе и уметности.

У члану 81. Устава који налаже да Република Србија у области образовања подстиче дух толеранције и међукултурног дијалога и предузима ефикасне мере за унапређење узајамног поштовања, разумевања и сарадње међу свим људима који живе на њеној територији, без обзира на њихов етнички, културни, језички или верски идентитет.

У члану 89. Устава који утврђује да је свако дужан да чува природне реткости и научно, културно и историјско наслеђе, као добра од општег интереса, у складу са законом.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о изменама и допунама Закона о систему образовања и васпитања предложен је ради:

1. Подизања културног нивоа становништва и свестраног развоја личности детета и ученика снажнијим увођењем хуманистичког принципа на бази тековина европског просветитељства у низу законских прописа и решења посебно имајући у виду потребу конзистентности и комплетности законом уређене материје која и до сада унутар циљева образовања истиче приоритет целовитог развоја детета, ученика и одраслог, а међу општим принципима образовања и васпитања њихову усмереност на дете и ученика али их у даљем развоју законског текста не спроводи доследно и потпуно. То напоследку подржавају и уставне одредбе, посебно оне изложене у члану 23. у ставу 2. која утврђује уставно право на слободан развој личности и члану 73. став 3. Устава која утврђује да Република Србија подстиче и помаже развој науке, културе и уметности, а онда и у члану 43. став 1. Устава који јамчи слободу мисли, савести, уверења и вероисповести, у члану 46. став 1. Устава који јамчи слободу мишљења и изражавања, као и слободу да се говором, писањем, сликом или на други начин траже, примају и шире обавештења и идеје, у члану 48. Устава који налаже мере у образовању за подстицање разумевања, уважавања и поштовање разлика које постоје због посебности етничког, културног, језичког или верског идентитета грађана и у члану 81. Устава који налаже да Република Србија у области образовања подстиче дух толеранције и међукултурног дијалога и предузима ефикасне мере за унапређење узајамног поштовања, разумевања и сарадње међу свим људима који живе на њеној територији, без обзира на њихов етнички, културни, језички или верски идентитет.

2. Подизања образовног нивоа становништва у Републици Србији увођењем обавезног средњег образовања и низа пратећих законских прописа и решења који то регулишу, као и обавезан упис у основну школу за лица која правовремено нису уписана. Кључни аргумент о непходности предузимања озбиљних мера у подручју образовне политике државе јесте тај да је према поражавајућим подацима Републичког завода за статистику у публикацији „Региони у Републици Србији“ из 2017. године у нашој земљи 842.383 становника без школске спреме и са непотпуним основним образовањем и 1.279.116 становника са основним образовањем. Према томе, овај разлог је један од водећих државних и друштвених интереса.

3. Очувања квалитета наставе у основној и средњој школи у Републици Србији који је видно нарушен у току пандемије Ковид 19 вируса. Увид у значајан пад нивоа знања ученика

на проверама знања у овом периоду online наставе и наставе по комбинованом моделу захтева заштиту непосредног одржавања наставе као доминантног модела наставе.

4. Отклањања неправде учињене запосленима у установама образовања и васпитања у Републици Србији који су готово читаву деценију запослени на одређено време према одредбама старог закона и услед дугогодишње забране запошљавања и који стога немају сигурност егзистенције, а врше посао од изузетног друштвеног значаја. Осим тога, прерастање њиховог радног статуса из одређеног у неодређени подигао би знатно нарушен углед и достојанство професији. Из истих разлога Предлог закона прописује хитно пријављивање за приправника свих наставника, стручних сарадника и секретара који до сада већ нису пријављени, раде без лиценце и из тог разлога стрепе да ли ће њихов радни однос бити доведен у питање.

5. Заштите и подизања угледа васпитача и наставника кроз успостављање транспарентних критеријума за запослење примерених установама образовања и васпитања, насупрот досадашњем дискреционом праву управе школе да у радни однос прими кандидата према свом нахођењу, а најчешће уз притиске са виших инстанци. Управо је школство прво које је одговорно да се при запошљавању утврде и поштују критеријуми знања и постигнућа. Тако се негује и штити интегритет запослених у просвети. Томе још, поред других мера које у том духу овај Предлог закона уводи попут потпуније заштите запослених од насиља, доприноси смањење норме наставника према реалном оптимуму од 20+2 часа непосредног рада са ученицима, али и плаћен прековремени рад који је то до сада био само изузетно што можда и највише понижава запослене у просвети.

Овде спада и трајно решење проблема увођења приправника у образовно-васпитни рад који се код нас готово одувек одвија потпуно стихијски и представља једну од рак рана наше просвете. Уз све претходе покушаје да се законски и организационо ово стање уреди и поправи, ствари су изнова сведене на ослањање приправника на властита знања, умећа и вештине, у учионицу су бачени као у ватру. Због тога се овим Предлогом закона прописује системски приступ овом проблему уз значајно учешће школских управа у организацији и руковођењу процесом увођења приправника у рад.

6. Хуманог, поступног и континуираног увођења деце без знања српског језика у образовно-васпитни систем Републике Србије кроз организацију програма једногодишње наставе српског као страног језика и полагања испита у установи пре уписа у основну или средњу школу о трошку државе. Ово представља нарастајући проблем у условима великих светских политичких и економских превирања.

Досадашња искуства показују да се без оваквог приступа деца директно уведена у систем нашег образовања доста тешко и трауматично сналазе и да је неопходно уредити ову област. Сходно нашим уставним одредбама у члану 17. Устава која налаже да странци, у складу са међународним уговорима, имају у Републици Србији сва права зајемчена Уставом и

законом и у члану 71. став 1. Устава која јамчи право сваког на образовање, а и захтева човечности и доброг гостопримства предложено је да држава овај програм организује о свом трошку.

7. Учвршћивања вредносног система разумљивијом квалификацијом повреда дисциплине и радне обавезе у установама образовања и васпитања у Републици Србији, као и незастаревањем дисциплинског поступка за запослене који учине нарочито тешку повреду забране из чл. 110-112. Ово је значајно и због предупредивања повреде забране и због тога што искуство показује да се у најтежим случајевима догађа учестало дугогодишње оклевање да се повреда пријави.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

У члану 1. Предлога закона на нивоу општих принципа образовања и васпитања утврђује се шира, према томе, хуманистичка основа образовања и васпитања у Републици Србији заснована на тековинама и достигнућима не само савремене науке и технологије већ и филозофије и уметности и примени достигнућа ових области. Осим тога, утемељује се системско увођење у рад приправника, и системска брига за таленте;

У члану 2. Предлога закона на нивоу циљева образовања и васпитања утврђује се хуманистички принцип, дакле, свестран развој личности детета, ученика и одраслог, кроз уважавање водећих филозофских увида о унапређењу квалитета процеса и исхода образовања и васпитања а не само научних сазнања и образовних пракси, затим стављање личних преференција детета, ученика и одраслог у први план развијања кључних компетенција за целоживотно учење, међупредметних компетенција и стручних компетенција у односу на захтеве занимања и потребе тржишта рада и развоја савремене науке и технологије, кроз развој самокритичности уз развој свести о себи, оспособљавање за одговорно и савесно доношење одлука о избору даљег образовања и занимања, развијање уравнотеженог индивидуалног моралног карактера и личног интегритета, као и развијање општечовечанског идентитета уз лични и национални идентитет и унапређивање националне и светске културне баштине поред њиховог поштовања и очувања.

У члану 3. Предлога закона прописује се да су међу исходима образовања и васпитања између осталог и ефикасно и критичко коришћење филозофских сазнања, културног наслеђа и властитих креативних способности, поред научних и технолошких знања, затим знање самотивације властитим питањима, трагања за одговорима и самосталног учења, као и примена логичког мишљења и математичког знања у циљу решавања низа проблема у свакодневици – дакле, свестрано развијена личност.

У члану 4. Предлога закона утврђује се да у оквиру једне од кључних компетенција за целоживотно учење која представља културолошку освешћеност и изражавање: способност да се схвати значај креативних идеја, искустава и емоција у различитим медијима – музика, књижевност, плес, ликовна уметност и друго, значајно место има и формирање властитог става о различитим феноменима у подручју културе.

У члану 5. Предлога закона приписује се додавање две опште међупредметне компетенције за крај обавезног основног и средњег образовања и васпитања у Републици Србији: критичко мишљење и изражавање (логичка компетенција) и интеркултурална компетенција.

У члану 6. Предлога закона дефинише се да се настава може остваривати и као настава код куће и настава на даљину само изузетно на основу одлуке министра, чиме се утврђује примат непосредног остваривања образовно-васпитног рада у Републици Србији као доминантан облик наставе.

У члану 7. Предлога закона утврђује се статус ученика који дете стиче уписом у први разред основне школе и задржава га током свог основног и средњег школовања, као и обавеза да и дете старије од седам и по година, које то није због болести или других разлога, буде уписано у први или одговарајући разред основне школе на основу претходне провере знања.

У члану 8. Предлога закона прописује се обавезно средње образовање и васпитање и упис у први разред средње школе за сва лица са стеченим основним образовањем и васпитањем.

У члану 9. Предлога закона, слично законом утврђеној одговорности за упис у основну школу, одређује се да је јединица локалне самоуправе дужна да води евиденцију и обавештава школу и родитеље, односно друге законске заступнике, о ученицима који треба да упишу први разред средње школе до краја јуна текуће школске године за наредну школску годину и да је школска управа дужна да обавести родитеља, односно другог законског заступника и јединицу локалне самоуправе о ученику који није уписан у први разред средње школе најкасније 15 дана пре почетка школске године.

У члану 10. Предлога закона дефинише се организован бесплатан процес учења спрског као страног језика за децу и ученике стране држављане, лица без држављанства и тражиоце држављанства у трајању од годину дана и полагање испита као услов за упис у установу образовања и васпитања у Републици Србији.

У члану 11. Предлога закона прописано је да Министарство у оквиру школске управе, између осталог, планира, организује и руководи процесом увођења у рад приправника у сарадњи са Центром за професионални развој запослених у образовању и установом, као и да обавештава родитеља, односно законског заступника и јединицу локалне самоуправе о ученику који по завршетку основног образовања није уписан у први разред средње школе најкасније 15 дана пре почетка школске године.

У члану 12. Предлога закона предвиђа се могућност промене изборног програма верске наставе и грађанског васпитања у току основног и средњег образовања и васпитања без ограничења.

У члану 13. Предлога закона одређен је флексибилнији рок за доношење годишњег плана рада установа – 30.09.

У члану 14. Предлога закона прописана је обавеза установе основног и средњег образовања и васпитања да организује матурску екскурзију у сарадњи са саветом родитеља.

У члану 15. Предлога закона повреда забране из чл. 110-112. квалификује се нарочито тешком повредом.

У члану 20. Предлога закона дефинисано је да насиље и злостављање подразумева и понашање које угрожава не само здравље, развој и достојанство личности детета, ученика и одраслог већ и запосленог, родитеља односно другог законског заступника или трећег лица. У том смислу су затим доследно одређени и социјално насиље и сексуално насиље и злостављање које могу трпети и запослени, родитељ, односно други законски заступник или треће лице.

У члану 21. Предлога закона прописује се да председник и чланови органа управљања обављају послове из своје надлежности уз накнаду.

У члану 22. Предлога закона прописује се непосредно одржавање седница органа управљања установе образовања и васпитања, осим изузетно на основу одлуке министра.

У члану 23. Предлога закона утврђена је дужност установе да за приправника пријави сваког наставника, стручног сарадника односно секретара без лиценце са којим је заснован радни однос по ступању на снагу овог закона. Такође, одређено је да за полагање испита за лиценцу приправника пријављеног у законом прописаном року надлежни орган има рок од најдуже две године за продужавање организовања испита.

У члану 24. Предлога закона прописује се као трећи разлог за суспензију лиценце наставнику, васпитачу или стручном сараднику одбијање вршења спољашњег вредновања рада или стручно-педагошког надзора.

У члану 26. Предлога закона утврђени су критеријуми за запослење у установама образовања и васпитања према којима конкурсна комисија рангира кандидате на листи: 1. општи успех на студијама 2. награде и признања у току студија и претходног рада у просвети.

У члану 27. Предлога закона прописује се да радни однос на одређено време прераста у радни однос на неодређено време даном ступања на снагу овог закона у случају запослених

примљених у радни однос на одређено време у току забране запошљавања у јавном сектору од децембра 2013. до децембра 2019. године, у другим случајевима не.

У члану 28. Предлога закона прописано је да је трећи услов за извођење образовно-васпитног рада на српском језику у иностранству петогодишње радно искуство у области основног или средњег образовања и васпитања и да министар доноси решење о упућивању наставника на рад у иностранству на основу конкурса поштујући критеријуме успостављене у члану 26. овог Предлога закона.

У члану 29. Предлога закона одређена је норма од 22 школска часа непосредног рада са ученицима, од чега 20 часова наставе обавезних предмета, изборних програма и активности и два часа других активности (допунски, додатни, индивидуални, припремни рад и други облици рада) у складу са наставним планом. Такође, утврђено је да је прековремени рад плаћен према утврђеној обједињеној норми пуног и прековременог рада.

У члану 31. Предлога закона прописано је да у случају учињене нарочито тешке повреде забране од стране запосленог из чл. 110-112. закона покретање дисциплинског поступка не застарева.

У члану 34. Предлога закона прописано је да се новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казни за прекршај установа ако не упише ученика у средњу школу, као и у случају да установа не предузима или неблаговремено пердудзима одговарајуће мере у случајевима нарочито тешке повреде забрана из чл. 110-112.

У члану 35. Предлога закона одређено је да ће се новчаном казном од 30.000 до 100.000 динара казнити родитељ, односно законски заступник детета или ученика који учини нарочито тешку повреду забране из чл. 110-112.

У члану 36. Предлога закона дефинише се да закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања.

IV ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нужно је обезбедити додатна финансијска средства у буџету Републике Србије за плаћање прековременог рада наставника, плаћање рада у органу управљања, увећан обим средњег образовања, системско организовање процеса увођења приправника у рад и извођење програма српског језика као страног језика уз полагање испита. Коначну процену треба да направи министарство надлежно за послове финансија.

V ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ И БРИШУ

Општи принципи образовања и васпитања

Члан 7.

Систем образовања и васпитања мора да обезбеди за сву децу, ученике и одрасле:

- 1) једнакост и доступност остваривања права на образовање и васпитање заснованом на социјалној правди и принципу једнаких шанси без дискриминације;
- 2) усмереност образовања и васпитања на дете и ученика кроз разноврсне облике учења, наставе и оцењивања којима се излази у сусрет различитим потребама детета и ученика, развија мотивација за учење и подиже квалитет образовних постигнућа;
- 3) поштовање људских права и права сваког детета, ученика и одраслог и уважавање људског достојанства; образовање и васпитање у демократски уређеној и социјално одговорној установи у којој се негују отвореност, сарадња, толеранција, свест о културној и цивилизацијској повезаности у свету, посвећеност основним моралним вредностима, вредностима правде, истине, солидарности, слободе, поштења и одговорности и у којој је осигурано пуно поштовање права детета, ученика и одраслог;
- 4) висок квалитет образовања и васпитања за све; квалитетно и уравнотежено образовање и васпитање, засновано на тековинама и достигнућима савремене науке „И ТЕХНОЛОГИЈЕ, ФИЛОЗОФИЈЕ И УМЕТНОСТИ“, примена достигнућа ~~научних дисциплина~~ „ОВИХ ОБЛАСТИ“ важних за процес образовања и васпитања и прилагођених узрасним и личним образовним потребама сваког детета, ученика и одраслог;
- 5) целоживотно учење, које укључује све облике учења и значи учествовање у различитим облицима образовних активности током живота, са циљем сталног унапређивања потребних личних, грађанских, друштвених и радних компетенција;
- 6) образовање и васпитање засновано на компетенцијама у складу са стратешким и функционалним оквиром за планирање и остваривање процеса образовања и васпитања, чиме се стварају услови и пружа подршка за развој свих компетенција;
- 7) професионалну етику и компетентност која подразумева „СИСТЕМСКО УВОЂЕЊЕ У РАД ПРИПРАВНИКА,“ високу стручност наставника, васпитача, стручних сарадника, директора и секретара, стални професионални развој и висок ниво професионалне одговорности и етичности;
- 8) хоризонталну и вертикалну проходност којом се осигурава могућност да ученици и одрасли током образовања промене врсту образовања (хоризонтална проходност) и могућност даљег образовања и стицања вишег нивоа образовања (вертикална проходност);

9) демократичност кроз укљученост свих учесника у систему образовања и васпитања у стварању и спровођењу образовних политика, поштујући потребе и права уз обавезе и одговорности;

10) аутономија установе кроз планирање и остваривање одговарајућих активности, програма и пројеката у циљу унапређивања квалитета образовања и васпитања поштујући специфичности установе и локалне средине.

У остваривању принципа, посебна пажња посвећује се:

1) сарадњи са породицом, укључивањем родитеља односно другог законског заступника, ради успешног остваривања постављених циљева образовања и васпитања, локалном заједницом и широм друштвеном средином;

2) подршци преласка детета, односно ученика у следећи ниво образовања и васпитања и остваривању континуитета у образовању и васпитању;

3) идентификацији, праћењу и „СИСТЕМСКОМ“ подстицању ученика и одраслих са изузетним, односно посебним способностима (талентовани и даровити) уз обезбеђивање услова да, без обзира на сопствене материјалне услове имају приступ одговарајућим нивоима образовања и васпитања и установама;

4) могућности да деца, ученици и одрасли са сметњама у развоју, инвалидитетом и из осетљивих група, без обзира на сопствене материјалне услове имају приступ свим нивоима образовања и васпитања у установама, а лица смештена у установе социјалне заштите, деца, ученици и одрасли са здравственим проблемима остварују право на образовање за време смештаја у установи и током болничког и кућног лечења;

5) смањењу стопе напуштања система образовања и васпитања, посебно лица из социјално угрожених категорија становништва и неразвијених подручја, лица са сметњама у развоју и инвалидитетом и других лица са специфичним тешкоћама у учењу и подршци њиховом поновном укључењу у систем, у складу са принципима инклузивног и интеркултуралног образовања и васпитања;

6) каријерном вођењу и саветовању запослених, ученика и одраслих усмереном ка личном развоју појединца и напредовању у образовном и професионалном смислу;

7) остваривању права на образовање и укључивањем у систем образовања и васпитања на различитим узрастима и нивоима, без угрожавања других права детета и других људских права;

8) сарадњи са ученицима, ради успешног остваривања постављених циљева образовања и васпитања, као и остваривања одговарајућих активности, програма и пројеката у циљу унапређивања квалитета образовања и васпитања.

Циљеви образовања и васпитања

Члан 8.

Основни циљеви образовања и васпитања су:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка celovitom развоју детета, ученика и одраслог;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celoviti развој детета, ученика и одраслог, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) шири обухват деце предшколским васпитањем и образовањем и свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на „ВОДЕЋИМ ФИЛОЗОФСКИМ УВИДИМА,“ провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета, ученика и одраслог, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, међупредметних компетенција и стручних компетенција у складу са „ПРИМАРНО ЛИЧНИМ ПРЕФЕРЕНЦИЈАМА ДЕТЕТА, УЧЕНИКА И ОДРАСЛОГ, А ЗАТИМ И“ захтевима занимања, потребама тржишта рада и развојем савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, „САМОКРИТИЧНОСТИ,“ стваралачких способности, критичког мишљења „И ИЗРАЖАВАЊА“, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за „ОДГОВОРНО И САВЕСНО“ доношење ~~ваљаних~~ одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање позитивних људских вредности, „УРАВНОТЕЖЕНОГ ИНДИВИДУАЛНОГ МОРАЛНОГ КАРАКТЕРА И ЛИЧНОГ ИНТЕГРИТЕТА“;

13) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;

14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;

15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;

16) развијање личног „„ и националног „И ОПШТЕЧОВЕЧАНСКОГ“ идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање „„ и очување „И УНАПРЕЂИВАЊЕ“ националне и светске културне баштине;

17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног „И КУЛТУРНОГ“ нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Исходи образовања и васпитања

Члан 9.

Исходи образовања и васпитања су јасни искази о томе шта се од ученика очекује да зна, разуме и да је способан да покаже, односно уради након завршеног одговарајућег нивоа образовања и васпитања.

Исходи образовања и васпитања су основа за планирање, праћење и вредновање образовања и васпитања.

Исходи образовања и васпитања представљају способност ученика да:

1) изрази и тумачи идеје, мисли, осећања, чињенице и ставове у усменој и писаној форми;

2) прикупља, анализира, организује и критички процењује информације;

3) користи српски језик, односно језик националне мањине и страни језик у зависности од културног наслеђа и средине, потреба и интересовања;

4) ефикасно и критички користи научна и технолошка знања, „ФИЛОЗОФСКИ САЗНАЊА, КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ И СВОЈЕ КРЕАТИВНЕ СПОСОБНОСТИ“ уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини;

- 5) ради ефикасно са другима као члан тима, групе, организације и заједнице;
- 6) зна како да „МОТИВИШЕ СЕБЕ ВЛАСТИТИМ ПИТАЊИМА, ТРАГА ЗА ОДГОВОРИМА И САМОСТАЛНО“ учи;
- 7) уме да разликује чињенице од интерпретација;
- 8) примењује ~~математичко~~ „ЛОГИЧКО“ мишљење и „МАТЕМАТИЧКО“ знање у циљу решавања низа проблема у свакодневним ситуацијама;
- 9) поуздано, критички и одговорно према себи и другима користи дигиталне технологије;
- 10) одговорно и ефикасно управља собом и својим активностима;
- 11) ефикасно и конструктивно учествује у свим облицима радног и друштвеног живота, поштује људска права и слободе, комуницира асертивно и ненасилно посебно у растућој разноликости друштава и решавању сукоба;
- 12) покреће и спремно прихвата промене, преузима одговорност и има предузетнички приступ и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха;
- 13) остварује идеје, планира и управља пројектима ради постизања циљева који доприносе личној афирмацији и развоју, друштвеној или привредној активности;
- 14) схвата свет као целину повезаних система и приликом решавања конкретних проблема разуме да нису изоловани;
- 15) има свест о сопственој култури и разноликости култура, уважава значај креативног изражавања идеја, искустава и осећања путем различитих медија, укључујући музику, књижевност, извођачке и визуелне уметности.

Остваривање исхода образовања и васпитања обезбеђује се укупним образовно-васпитним процесом на свим нивоима образовања и васпитања, кроз све облике, начине и садржаје рада.

Кључне компетенције за целоживотно учење

Члан 11.

Кључне компетенције представљају скуп интегрисаних знања, вештина и ставова који су потребни сваком појединцу за лично испуњење и развој, укључивање у друштвени живот и запошљавање.

Кључне компетенције за целоживотно учење су:

- 1) комуникација на матерњем језику: способност изражавања и тумачења концепата, мисли, осећања, чињеница и мишљења у усменој или писаној форми;

2) комуникација на страном језику: способност изражавања и тумачења концепата, мисли, осећања, чињеница и мишљења у усменој или писаној форми укључујући вештине посредовања сумирањем, тумачењем, превођењем, парафразирањем и на друге начине, као и интеркултурално разумевање;

3) математичке, научне и технолошке компетенције: основно нумеричко резоновање, разумевање света природе, способност примене знања и технологије за људске потребе (медицина, транспорт, комуникације и др.);

4) дигитална компетенција: самопоуздано и критичко коришћење информационих и комуникационих технологија за рад, одмор и комуникацију;

5) учење учења: способност да се ефективно управља сопственим учењем: планирање, управљање временом и информацијама, способност да се превазиђу препреке како би се успешно учило, коришћење претходних знања и вештина, примена знања и вештина у различитим ситуацијама, индивидуално и/или у групи;

6) друштвене и грађанске компетенције: способност да се ефикасно и конструктивно учествује у друштвеном и радном животу и да се ангажују у активном и демократском учешћу, посебно у све разноврснијим заједницама;

7) осећај за иницијативу и предузетништво: способност да се идеје претворе у акцију кроз креативност, иновативност и преузимање ризика, као и способност за планирање и управљање пројектима;

8) културолошка освешћеност и изражавање: способност да се схвати значај креативних идеја, искустава и емоција у различитим медијима – музика, књижевност, плес, ликовна уметност и друго „-“ „- И ФОРМИРА ВЛАСТИТИ СТАВ О РАЗЛИЧИТИМ ФЕНОМЕНИМА У ПОДРУЧЈУ КУЛТУРЕ.“

Компетенције из става 1. овог члана, осим оквира традиционалних школских предмета, обухватају и ангажују школска знања на припреми ученика да буду конкурентни и функционални у садашњем и будућем образовном и професионалном простору и да компетентно и активно остварују своје грађанске улоге.

Опште међупредметне компетенције

Члан 12.

Циљ оријентације ка општим међупредметним компетенцијама и кључним компетенцијама је динамичније и ангажованије комбиновање знања, вештина и ставова релевантних за различите реалне контексте који захтевају њихову функционалну примену.

Опште међупредметне компетенције заснивају се на кључним компетенцијама, развијају се кроз наставу свих предмета, примењиве су у различитим ситуацијама и контекстима при

решавању различитих проблема и задатака, неопходне су свим ученицима за лично остварење и развој, као и укључивање у друштвене токове и запошљавање и чине основу за целоживотно учење.

Опште међупредметне компетенције за крај обавезног основног образовања и васпитања у Републици Србији, су:

- 1) компетенција за учење;
- „2) КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ И ИЗРАЖАВАЊЕ (ЛОГИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА);“
- „3“ 2) одговорно учешће у демократском друштву;
- „4“3) естетичка компетенција;
- „5“4) комуникација;
- „6“5) одговоран однос према околини;
- „7“6) одговоран однос према здрављу;
- „8“7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву;
- „9“8) рад са подацима и информацијама;
- „10“9) решавање проблема;
- „11“10) сарадња;
- „12“11) дигитална компетенција-“;“
- „13) ИНТЕРКУЛТУРАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА.“

Опште међупредметне компетенције за крај средњег образовања и васпитања у Републици Србији, су:

- 1) компетенција за целоживотно учење;
- „2) КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ И ИЗРАЖАВАЊЕ (ЛОГИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА);“
- „3“ 2) комуникација;
- „4“3) рад са подацима и информацијама;
- „5“4) дигитална компетенција;
- „6“5) решавање проблема;
- „7“6) сарадња;
- „8“7) одговорно учешће у демократском друштву;
- „9“8) одговоран однос према здрављу;

- „10“ 9) одговоран однос према околини;
- „11“ 40) естетичка компетенција;
- „12“ 44) предузимљивост и предузетничка компетенција.
- „13) ИНТЕРКУЛТУРАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА.“

Остваривање образовно-васпитног рада

Члан 14.

У установи васпитно-образовни, образовно-васпитни и васпитни рад (у даљем тексту: образовно-васпитни рад) обављају: наставник, васпитач и стручни сарадник.

У обављању образовно-васпитног рада наставнику, васпитачу и стручном сараднику могу да помажу и друга лица, у складу са овим законом.

Школа може да остварује образовно-васпитни рад као посебан облик рада за ученике на дужем кућном и болничком лечењу, у складу са посебним законом.

Настава може да се остварује и као настава код куће и настава на даљину „САМО ИЗУЗЕТНО НА ОСНОВУ ОДЛУКЕ МИНИСТРА“ ~~у складу са посебним законом.~~

Део програма образовања и васпитања у практичној настави може да остварује привредно друштво, друго правно или физичко лице, у складу са посебним законом.

У привредном друштву или другом правном лицу из става 5. овог члана образовно-васпитни рад обавља наставник практичне наставе, координатор учења кроз рад и инструктор који испуњава услове прописане посебним законом.

Образовно-васпитни рад обухвата наставне и ваннаставне активности установе којима се остварује програм образовања и васпитања и постижу прописани циљеви и стандарди образовних постигнућа, у складу са овим и посебним законом.

Упис ученика у основну школу

Члан 18.

Уписом у први разред дете стиче „СТАТУС“ ~~евојетво~~ ученика.

У први разред уписује се свако дете које до почетка школске године има најмање шест и по, а највише седам и по година.

Изузетно, детету може да се одложи упис у први разред за годину дана, у складу са посебним законом.

Дете које има од шест до шест и по година уписује се у први разред након провере спремности за полазак у школу.

Школа је дужна да организује проверу спремности из става 4. овог члана.

Ако дете старије од седам и по година због болести или других разлога није уписано у први разред, „УПИСУЈЕ СЕ“ ~~може да се упише~~ у први или одговарајући разред, на основу претходне провере знања.

Претходну проверу знања обавља тим састављен од наставника разредне наставе, односно предметне наставе, педагога и психолога школе уважавајући стандарде образовних постигнућа и ценећи најбољи интерес ученика.

Ближи услови за упис ученика у основну школу уређују се посебним законом.

Упис ученика у средњу школу

Члан 19.

„СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ ЈЕ ОБАВЕЗНО.“

У први разред средње школе уписују се „СВА“ лица са стеченим основним образовањем и васпитањем, у складу са посебним законом.

У први разред средње школе која остварује програме музичког и балетског образовања, прилагођен или индивидуализовани школски програм за ученике са изузетним, односно посебним способностима, као и индивидуални образовни план за ученике и одрасле са сметњама у развоју, уписују се лица у складу са посебним законом.

Изузетно, поједина лица или групе лица из осетљивих категорија, лица са сметњама у развоју и инвалидитетом, могу да се упишу у средњу школу под повољнијим условима ради постизања пуне равноправности у стицању образовања и васпитања, у складу са мерилима и по поступку који пропише министар.

Након завршеног средњег образовања и васпитања у средњу школу може да се упише лице ради преквалификације, доквалификације, специјалистичког или мајсторског образовања, у складу са посебним законом.

~~У средњу школу може да се упише и лице са стеченим или завршеним основним образовањем и васпитањем ради стручног оспособљавања, односно обучавања.~~

Изузетно, одрасли који стиче основно образовање може упоредо да похађа прописани или одобрени програм обуке у средњој школи.

Одговорност за упис и редовно похађање наставе

Члан 22.

Родитељ, односно други законски заступник одговоран је за упис детета у школу, за редовно похађање наставе и обављање других школских обавеза.

Јединица локалне самоуправе води евиденцију и обавештава школу и родитеље, односно друге законске заступнике, о деци која треба да се упишу у први разред основне школе најкасније до краја фебруара текуће године за наредну школску годину, „ОДНОСНО О УЧЕНИЦИМА КОЈИ ТРЕБА ДА УПИШУ ПРВИ РАЗРЕД СРЕДЊЕ ШКОЛЕ НАЈКАСНИЈЕ ДО КРАЈА ЈУНА ТЕКУЋЕ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ ЗА НАРЕДНУ ШКОЛСКУ ГОДИНУ.“

Школа је дужна да, у складу са просторним и кадровским могућностима, обавести родитеља, односно другог законског заступника о одлуци по његовом захтеву за упис детета ван подручја школе, до 30. априла текуће календарске године.

Школа је дужна да обавести родитеља, односно другог законског заступника и јединицу локалне самоуправе о детету које није уписано у први разред „ОСНОВНЕ ШКОЛЕ“, најкасније 15 дана пре почетка школске године.

„ШКОЛСКА УПРАВА ЈЕ ДУЖНА ДА ОБАВЕСТИ РОДИТЕЉА, ОДНОСНО ДРУГОГ ЗАКОНСКОГ ЗАСТУПНИКА И ЈЕДИНИЦУ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ О УЧЕНИКУ КОЈИ НИЈЕ УПИСАН У ПРВИ РАЗРЕД СРЕДЊЕ ШКОЛЕ НАЈКАСНИЈЕ 15 ДАНА ПРЕ ПОЧЕТКА ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ.“

Школа је дужна да обавести родитеља, односно другог законског заступника о ученику који нередовно похађа или је престао да похађа наставу, најкасније два дана од дана престанка похађања наставе.

Ако родитељ, односно други законски заступник по пријему обавештења из става 5. овога члана не обезбеди да у року од три дана ученик настави редовно да похађа наставу или не обавести школу о разлозима изостајања ученика, школа одмах обавештава јединицу локалне самоуправе и надлежну установу социјалне заштите.

Упис деце у предшколску установу и упис ученика у основну и средњу школу уређени су посебним законом.

Упис страног држављанина, лица без држављанства и тражиоца држављанства

Члан 23.

Страни држављанин, лице без држављанства и тражилац држављанства, уписују се у установу из члана 89. овог закона и остварују право на образовање и васпитање под истим условима и на начин прописан законом за држављане Републике Србије.

За децу и ученике из става 1. овог члана, за прогнана и расељена лица, избеглице и мигранте и децу и ученике који су враћени у земљу на основу споразума о реадмисији, која не познају језик на коме се изводи образовно-васпитни рад или поједине програмске садржаје од значаја за наставак образовања и васпитања, установа организује учење српског као страног језика „У ТРАЈАЊУ ОД ГОДИНУ ДАНА И ПОЛАГАЊЕ ИСПИТА.“

„ДЕЦА И УЧЕНИЦИ ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА УПИСУЈУ ШКОЛУ УЗ ОБАВЕЗНО ПОЛОЖЕН ИСПИТ ИЗ СРПСКОГ КАО СТРАНОГ ЈЕЗИКА. ПРОГРАМ, НАЧИН, ОРГАНИЗАЦИЈА И СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ИСПИТА И ДРУГА ПИТАЊА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ЊЕГОВО СПРОВОЂЕЊЕ ПРОПИСУЈЕ МИНИСТАР.“

Дете страног држављанина, лица без држављанства и тражиоца држављанства похађа програм српског као страног језика „И ПОЛАЖЕ ИСПИТ“; бесплатно ~~под условом реципроцитета или на терет родитеља, односно другог законског заступника,~~ у организацији, односно просторијама установе коју одреди министар.

Дете страног држављанина, док борави у Републици Србији, има право да похађа наставу матерњег језика и културе, бесплатно под условом реципроцитета или на терет родитеља, у просторијама установе коју одреди орган јединице локалне самоуправе.

Школска управа

Члан 31.

За обављање стручно-педагошког надзора, спољашњег вредновања рада установа, давање подршке развојном планирању и унапређивању квалитета рада установа и обављање других послова утврђених законом, у Министарству се образују организационе јединице за обављање тих послова ван седишта Министарства – школске управе, у складу са законом.

Министарство у оквиру школске управе:

- 1) планира и спроводи стручно-педагошки надзор у установама;
- 2) планира и спроводи спољашње вредновање рада установа;
- 3) прати стручно усавршавање наставника, васпитача, стручног сарадника, директора и секретара установе и даје предлоге за стручно усавршавање, а ради унапређивања личног и професионалног развоја запослених и укупног рада установе;

„4) ПЛАНИРА, ОРГАНИЗУЈЕ И РУКОВОДИ ПРОЦЕСОМ УВОЂЕЊА У РАД ПРИПРАВНИКА ИЗ ЧЛАНА 145. ОВОГ ЗАКОНА У САРАДЊИ СА ЦЕНТРОМ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНИ РАЗВОЈ ЗАПОСЛЕНИХ У ОБРАЗОВАЊУ И УСТАНОВОМ;“

„5“ 4) даје подршку развојном планирању, развоју предшколског, школског и васпитног програма и унапређивању квалитета образовања и васпитања, као подршка самовредновању и спровођењу спољашњег вредновања;

„6“ 5) учествује у припремама плана развоја образовања и васпитања за подручје за које је образована школска управа и прати његово остваривање;

„7“ 6) обезбеђује све услове да установе несметано уносе, попуњавају, ажурирају и одржавају базу података о образовању и васпитању у оквиру јединственог информационог система просвете;

„8) ОБАВЕШТАВА РОДИТЕЉА, ОДНОСНО ЗАКОНСКОГ ЗАСТУПНИКА И ЈЕДИНИЦУ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ О УЧЕНИКУ КОЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА НИЈЕ УПИСАН У ПРВИ РАЗРЕД СРЕДЊЕ ШКОЛЕ НАЈКАСНИЈЕ 15 ДАНА ПРЕ ПОЧЕТКА ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ;“

„9“ 7) сарађује са свим надлежним органима, службама и организацијама на територији за подручје за које је школска управа образована;

„10“ 8) учествује у планирању мреже установа;

„11“ 9) обавља и друге послове, у складу са законом и другим прописима.

Планови и програми наставе и учења основног и средњег образовања и васпитања

Члан 60.

Планови наставе и учења у основном и средњем образовању и васпитању, садрже:

- 1) листу обавезних предмета и изборних програма и активности по разредима;
- 2) укупан годишњи фонд часова по предметима, програмима и активностима;
- 3) недељни фонд часова по предметима, програмима и активностима.

Програми наставе и учења у основном и средњем образовању и васпитању, садрже:

- 1) циљеве основног, општег средњег, стручног и уметничког образовања и васпитања и циљеве учења предмета, изборних програма и активности по разредима;
- 2) образовне стандарде за основно образовање и васпитање и опште средње образовање и васпитање;

- 3) кључне појмове садржаја сваког предмета;
- 4) упутство за дидактичко-методичко остваривање програма;
- 5) упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика;

6) начин прилагођавања програма музичког и балетског образовања и васпитања, образовање и васпитање ученика са изузетним, односно посебним способностима, за образовање и васпитање на језику националне мањине и образовање одраслих.

Смернице за прилагођавање програма наставе и учења и смернице за пружање индивидуализоване додатне подршке за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, доноси Завод за унапређивање образовања и васпитања.

Ученик обавезно бира са листе изборних програма верску наставу или грађанско васпитање и други страни језик.

Ученик који се определио за верску наставу или грађанско васпитање, изборни програм може ~~једанпут~~ да мења у току ~~цикле~~ основног, односно ~~до краја стицања~~ средњег образовања и васпитања.

Школа је дужна да обезбеди остваривање обавезних физичких активности за све ученике, као и да понуди листу активности за које се ученици опредељују у складу са својим интересовањима.

Програми средњег стручног образовања и васпитања и дуалног образовања као дела средњег стручног образовања и васпитања, ближе се уређују посебним законом.

Годишњи план рада

Члан 62.

Годишњим планом рада утврђују се време, место, начин и носиоци остваривања програма образовања и васпитања.

Годишњи план рада установа доноси у складу са школским календаром, развојним планом и предшколским, школским и васпитним програмом, до „30.“ ~~15.~~ септембра.

Уколико у току школске, односно радне године дође до промене неког дела годишњег плана рада, установа доноси измену годишњег плана рада у одговарајућем делу.

Настава у природи, екскурзија и студијско путовање

Члан 70.

Установа може, уз сагласност савета родитеља да организује наставу у природи, екскурзију и студијско путовање.

„УСТАНОВА ОСНОВНОГ И СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА У САРАДЊИ СА САВЕТОМ РОДИТЕЉА ОРГАНИЗУЈЕ МАТУРСКУ ЕКСКУРЗИЈУ.“

Програм активности из става 1. овог члана усаглашен је са плановима и програмима наставе и учења за основно и средње образовање и васпитање и саставни је део годишњег плана рада установе.

Ближе услове за организацију и остваривање наставе у природи и екскурзије прописује министар.

Одговорност ученика

Члан 83.

Према ученику који врши повреду правила понашања у школи или не поштује одлуке директора и органа школе, неоправдано изостане са наставе пет часова, односно који својим понашањем угрожава друге у остваривању њихових права, школа ће уз учешће родитеља, односно другог законског заступника, појачати васпитни рад активностима: у оквиру одељењске заједнице, стручним радом одељењског старешине, педагога, психолога, посебних тимова, а када је то неопходно да сарађује са одговарајућим установама социјалне, односно здравствене заштите са циљем дефинисања и пружања подршке ученику у вези са променом његовог понашања.

Ученик може да одговара за лакшу повреду обавезе утврђену општим актом школе, за тежу повреду обавезе која је у време извршења била прописана овим законом и за „НАРОЧИТО ТЕШКУ“ повреду забране из чл. 110–112. овог закона.

Теже повреде обавеза ученика су:

1) уништење, оштећење, скривање, изношење, преправка или дописивање података у евиденцији коју води школа или друга организација, односно орган;

2) преправка или дописивање података у јавној исправи коју издаје школа или орган, односно исправи коју изда друга организација;

3) уништење или крађа имовине школе, привредног друштва, предузетника, ученика или запосленог;

4) поседовање, подстрекавање, помагање, давање другом ученику и употреба алкохола, дувана, наркотичког средства или психоактивне супстанце;

5) уношење у школу или другу организацију оружја, пиротехничког средства или другог предмета којим може да угрози или повреди друго лице;

6) понашање ученика којим угрожава властиту безбедност или безбедност других ученика, наставника и запослених у школи, у школским и другим активностима које се остварују ван школе, а које школа организује и које доводи до њиховог физичког и психичког повређивања;

7) употреба мобилног телефона, електронског уређаја и другог средства у сврхе којима се угрожавају права других или у сврхе преваре у поступку оцењивања;

8) неоправдано изостајање са наставе и других облика образовно-васпитног рада више од 25 часова у току школске године, од чега више од 15 часова након писменог обавештавања родитеља, односно другог законског заступника од стране школе;

9) учестало чињење лакших повреда обавеза у току школске године, под условом да су предузете неопходне мере из става 1. овог члана ради корекције понашања ученика.

За повреде из става 3. тач. 8) и 9) овог члана обавезна је поступност у изрицању мера.

Ученик, родитељ, односно други законски заступник одговара за материјалну штету коју ученик нанесе школи, намерно или из крајње непажње, у складу са законом.

Одговорност родитеља

Члан 84.

Родитељ, односно други законски заступник детета одговоран је:

- 1) за упис детета у предшколски припремни програм и упис детета у школу;
- 2) за редовно похађање наставе;
- 3) за редовно похађање припремне наставе;
- 4) да одмах, а најкасније у року од 48 сати од момента наступања спречености ученика да присуствује настави о томе обавести школу;
- 5) да правда изостанке ученика, најкасније у року од осам дана од дана престанка спречености ученика да присуствује настави одговарајућом лекарском или другом релевантном документацијом;
- 6) да на позив школе узме активно учешће у свим облицима васпитног рада са учеником;
- 7) за „НАРОЧИТО ТЕШКУ“ повреду забране из чл. 110–112. овог закона учињену од стране ученика;
- 8) за теже повреде обавезе ученика из члана 83. овог закона;
- 9) да поштује правила установе.

Родитељ односно други законски заступник дужан је да надокнади материјалну штету коју ученик нанесе школи, намерно или из крајње непажње, у складу са законом.

Школа подноси захтев за покретање прекршајног поступка, односно кривичну пријаву ради утврђивања одговорности родитеља, односно другог законског заступника из разлога прописаних ставом 1. овог члана.

Васпитно-дисциплински поступак

Члан 85.

За теже повреде обавеза ученика и за „НАРОЧИТО ТЕШКЕ“ повреде забране из чл. 110–112. овог закона школа води васпитно-дисциплински поступак о којем обавештава родитеља, односно другог законског заступника ученика.

За учињену тежу повреду обавезе ученика директор закључком покреће васпитно-дисциплински поступак најкасније у року од осам дана од дана сазнања, а за учињену „НАРОЧИТО ТЕШКУ“ повреду забране из чл. 110–112. овог закона закључком покреће поступак одмах, а најкасније у року од два дана од дана сазнања, о чему одмах, а најкасније наредног радног дана обавештава родитеља, односно другог законског заступника.

Директор води поступак и окончава га решењем.

У васпитно-дисциплинском поступку ученик, уз присуство родитеља, односно другог законског заступника, као и сви остали учесници и сведоци морају бити саслушани и дати писану изјаву.

Уколико се родитељ, односно други законски заступник ученика, који је уредно обавештен, не одазове да присуствује васпитно-дисциплинском поступку, директор школе поставља одмах, а најкасније наредног радног дана психолога, односно педагога установе да у овом поступку заступа интересе ученика, о чему одмах обавештава центар за социјални рад.

Васпитно-дисциплински поступак окончава се, након вођења појачаног васпитног рада са учеником, доношењем решења у року од 30 дана од дана покретања.

Пре доношења решења морају се утврдити све чињенице које су од значаја за одлучивање.

Уколико се у току трајања васпитно-дисциплинског поступка ученик испише из школе, школа је у обавези да у исписницу унесе напомену да је против наведеног ученика покренут васпитно-дисциплински поступак.

Васпитне и васпитно-дисциплинске мере и правна заштита ученика

Члан 86.

За повреду обавезе, односно забране прописане овим законом, могу да се изрекну мере, и то:

1) за лакшу повреду обавеза ученика, васпитна мера – опомена, укор одељењског старешине или укор одељењског већа, на основу изјашњавања наставника који остварују наставу у одељењу ученика, у складу са општим актом школе;

2) за тежу повреду обавеза ученика, васпитно-дисциплинска мера – укор директора и укор наставничког већа, а за ученика средње школе и искључење ученика из школе, односно школе са домом;

3) за учињену „НАРОЧИТО ТЕШКУ“ повреду забране из чл. 110–112. овог закона, васпитно-дисциплинска мера:

(1) укор директора или укор наставничког већа;

(2) премештај ученика од петог до осмог разреда у другу основну школу на основу одлуке наставничког већа, уз сагласност школе у коју прелази, а уз обавештавање родитеља односно другог законског заступника;

(3) за ученика средње школе – искључење ученика из школе, односно школе са домом.

Васпитна мера изриче се ученику за лакшу повреду обавезе из става 1. тачка 1) овог члана, без вођења васпитно-дисциплинског поступка.

Мера из става 1. овог члана може да се изрекне ученику ако је школа претходно предузела неопходне активности из члана 83. став 1. овог закона.

Када предузете неопходне активности доведу до позитивне промене понашања ученика, обуставиће се поступак, осим ако је учињеном „НАРОЧИТО ТЕШКОМ“ повредом забране из чл. 110–112. овог закона озбиљно угрожен интегритет другог лица.

Мера из става 1. тач. 2) и 3) овог члана изриче се ученику након спроведеног васпитно-дисциплинског поступка и утврђене одговорности.

Школа, упоредо са изрицањем васпитне, односно васпитно-дисциплинске мере из става 1. овог члана, одређује ученику и обавезу обављања друштвено-корисног, односно хуманитарног рада, који се одвија у просторијама школе или ван просторија школе под надзором наставника, односно стручног сарадника.

Друштвено-користан, односно хуманитарни рад из става 6. овог члана, школа одређује ученику у складу са тежином учињене повреде, водећи рачуна о психофизичкој и

здравственој способности, узрасту и достојанству ученика, о чему је дужна да одмах обавести родитеља, односно другог законског заступника.

Васпитна и васпитно-дисциплинска мера изричу се у школској години у којој је учињена повреда обавезе ученика.

Када малолетан ученик изврши „НАРОЧИТО ТЕШКУ“ повреду обавезе, односно забране из чл. 110–112. овог закона, школа одмах, а најкасније наредног радног дана обавештава родитеља, односно другог законског заступника и укључује га у одговарајући поступак.

Наставничко веће доноси одлуку о васпитно-дисциплинској мери искључења ученика из средње школе, а директор решење о искључењу ученика из школе.

Ученик, родитељ, односно други законски заступник има право да поднесе жалбу школском одбору на изречену васпитно-дисциплинску меру за извршену тежу повреду обавезе ученика или за „НАРОЧИТО ТЕШКУ“ повреду забране из чл. 110–112. овог закона, у року од осам дана од дана достављања решења о утврђеној одговорности и изреченој мери.

Школски одбор решава по жалби из става 11. овог члана у року од 15 дана од дана достављања жалбе од стране ученика, родитеља, односно другог законског заступника.

Жалба одлаже извршење решења директора.

Против другостепеног решења о изреченој мери искључења ученика из средње школе или школе са домом, ученик, родитељ, односно други законски заступник има право на судску заштиту у управном спору.

Ближе услове о начину, садржају, дужини, месту и времену обављања и другим питањима од значаја за обављање друштвено-корисног, односно хуманитарног рада из става 6. овог члана, прописује министар.

Проширена делатност установе

Члан 98.

Установа која има решење о верификацији може да обавља и другу делатност којом се унапређује и доприноси квалитетнијем и рационалнијем обављању образовања и васпитања (у даљем тексту: проширена делатност) под условом да се њоме не омета обављање делатности образовања и васпитања.

Проширена делатност установе може да буде пружање услуга, производња, продаја и друга делатност, у складу са прописима којима се уређује класификација делатности.

Није дозвољено да школа уз новчану накнаду организује припремну наставу ради уписа у ту школу.

Школа може да остварује програме обука, стручног оспособљавања и друге активности образовања одраслих уколико стекне статус јавно признатог организатора активности образовања одраслих, у складу са овим и посебним законом.

Школа која има одговарајућу опрему и простор да поред реализације учења кроз рад за своје ученике, организује и учење кроз рад за ученике других школа и практичну наставу за обуке и стручно оспособљавање из става 4. овог члана, може да организује тренинг центар као проширену делатност.

Остваривање проширене делатности установе планира се годишњим планом рада.

Одлуку о проширеној делатности доноси орган управљања установе, уз сагласност Министарства.

Одлука о проширеној делатности јавне установе садржи план прихода и издатака за обављање те делатности, начин ангажовања ученика, одраслих и запослених и начин располагања и план коришћења остварених средстава, у складу са прописима који регулишу буџетски систем.

Саставни део одлуке о проширеној делатности су: шифра делатности, елаборат о остваривању делатности, докази о испуњености посебних услова за обављање делатности прибављених од надлежних органа, мишљење савета родитеља и одговарајућег стручног органа установе.

Захтев за давање сагласности за проширену делатност установа подноси Министарству. Уз захтев се доставља одлука из става 6. овог члана и решење о верификацији основне делатности.

Запослени у установи могу да се ангажују у остваривању проширене делатности и у оквиру других облика рада са ученицима, ако се њиховим ангажовањем не омета остваривање образовно-васпитног рада.

Школа може, осим запослених, да ангажује друге сараднике за потребе обављања проширене делатности, који ће се финансирати из сопствених прихода школе, у складу са законом.

Ученици могу да се ангажују само у оквиру наставе, ваннаставних активности и образовно-васпитног процеса са циљем подстицања њиховог позитивног односа према раду, професионалне оријентације, развијања свести о одговорности за преузете обавезе, „РАЗВОЈА“ развој предузимљивости и оријентације ка предузетништву, „ОДГОВОРНОГ ОДНОСА“ одговоран однос ка околини, као и развоја позитивног односа према тимском раду, у складу са Уставом, потврђеним међународним конвенцијама, повељама, споразумима и законом.

Ученици млађи од 15 година не могу да се ангажују у проширеној делатности установе, а ученици старији од 15 и млађи од 18 година могу се ангажовати у складу са прописима у области рада.

Забрана насиља, злостављања и занемаривања

Члан 111.

У установи је забрањено физичко, психичко, социјално, сексуално, дигитално и свако друго насиље, злостављање и занемаривање запосленог, детета, ученика, одраслог, родитеља односно другог законског заступника или трећег лица у установи.

Повреде забране, из става 1. овог члана, које запослени учини према другом запосленом у установи, уређују се законом.

Под насиљем и злостављањем подразумева се сваки облик једанпут учињеног, односно понављаног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства личности детета, ученика и одраслог“, **ЗАПОСЛЕНОГ, РОДИТЕЉА ОДНОСНО ДРУГОГ ЗАКОНСКОГ ЗАСТУПНИКА ИЛИ ТРЕЋЕГ ЛИЦА“.**

Занемаривање и немарно поступање представља пропуштање установе или запосленог да обезбеди услове за правилан развој детета, ученика и одраслог.

Установа је дужна да одмах поднесе пријаву надлежном органу ако се код детета, ученика или одраслог примете знаци насиља, злостављања или занемаривања.

Под физичким насиљем, у смислу овог закона, сматра се: физичко кажњавање детета, ученика или одраслог од стране запосленог, родитеља односно другог законског заступника или трећег лица у установи; свако понашање које може да доведе до стварног или потенцијалног телесног повређивања детета, ученика, одраслог или запосленог; насилно понашање запосленог према детету, ученику или одраслом, као и ученика и одраслог према другом ученику, одраслом или запосленом.

Под психичким насиљем, у смислу овог закона, сматра се понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства.

Под социјалним насиљем, у смислу овог закона, сматра се искључивање детета, ученика“,“ и одраслог „ИЛИ ЗАПОСЛЕНОГ“ из групе вршњака и различитих облика активности установе.

Под сексуалним насиљем и злостављањем, у смислу овог закона, сматра се понашање којим се дете“,“ и ученик“, ОДРАСЛИ ИЛИ ЗАПОСЛЕНИ“ сексуално узнемирава, наводи или приморава на учешће у сексуалним активностима које не жели, не схвата или за које није

развојно дорастао или се користи за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.

Под дигиталним насиљем и злостављањем, у смислу овог закона, сматра се злоупотреба информационо комуникационих технологија која може да има за последицу повреду друге личности и угрожавање достојанства и остварује се слањем порука електронском поштом, смс-ом, ммс-ом, путем веб-сајта (web site), четовањем, укључивањем у форуме, социјалне мреже и другим облицима дигиталне комуникације.

Установа је дужна да надлежном органу пријави сваки облик насиља, злостављања и занемаривања у установи почињен од стране родитеља, односно другог законског заступника или трећег лица у установи.

Протокол поступања у установи у одговору на насиље и злостављање, садржај и начине спровођења превентивних и интервентних активности, услове и начине за процену ризика, начине заштите од насиља, злостављања и занемаривања, прописује министар.

Органи управљања

Члан 115.

Орган управљања у предшколској установи јесте управни одбор.

Орган управљања у школи јесте школски одбор.

Председник и чланови органа управљања обављају послове из своје надлежности, „УЗ НАКНАДУ“ ~~без накнаде~~.

Надлежност органа управљања

Члан 119.

Орган управљања установе:

- 1) доноси статут, правила понашања у установи и друге опште акте и даје сагласност на акт о организацији и систематизацији послова;
- 2) доноси предшколски, школски, односно васпитни програм (у даљем тексту: програм образовања и васпитања), развојни план, годишњи план рада, усваја извештаје о њиховом остваривању, вредновању и самовредновању;
- 3) утврђује предлог финансијског плана за припрему буџета Републике Србије;
- 4) доноси финансијски план установе, у складу са законом;

5) усваја извештај о пословању, годишњи обрачун и извештај о извођењу екскурзија, односно наставе у природи;

6) расписује конкурс за избор директора установе;

7) даје мишљење и предлаже министру избор директора установе;

8) закључује са директором установе уговор из члана 124. став 1. овог закона;

9) одлучује о правима, обавезама и одговорностима директора установе;

9а) образује комисију за вођење дисциплинског поступка против директора и доноси одлуку о одговорности директора за тежу повреду радне обавезе или повреду „НАРОЧИТО ТЕШКЕ“ забране из члана 110– „112“ ИЗ „И ЗАБРАНЕ ИЗ ЧЛАНА 113.“ овог закона;

10) доноси одлуку о проширењу делатности установе;

11) разматра поштовање општих принципа, остваривање циљева образовања и васпитања и стандарда образовних постигнућа и предузима мере за побољшање услова рада и остваривање образовно-васпитног рада;

12) доноси план стручног усавршавања запослених и усваја извештај о његовом остваривању;

13) одлучује по жалби на решење директора;

14) обавља и друге послове у складу са законом, актом о оснивању и статутом.

Орган управљања доноси одлуке већином гласова укупног броја чланова „НА НЕПОСРЕДНО ОДРЖАНОЈ СЕДНИЦИ, ОСИМ ИЗУЗЕТНО НА ОСНОВУ ОДЛУКЕ МИНИСТРА“.

Седницама органа управљања присуствује и учествује у њиховом раду представник синдиката у установи, без права одлучивања.

Седницама школског одбора присуствују и учествују у њиховом раду два представника ученичког парламента, без права одлучивања.

За обављање послова из своје надлежности орган управљања одговара органу који га именује и оснивачу.

Приправник

Члан 145.

Приправник, у смислу овог закона, јесте лице које први пут у својству наставника, васпитача, стручног сарадника, односно секретара заснива радни однос у установи, са пуним или непуним радним временом и оспособљава се за самосталан рад, савладавањем

програма за увођење у посао и полагањем испита за лиценцу, односно стручног испита за секретара установе.

„УСТАНОВА ЈЕ ДУЖНА ДА ПРИЈАВИ ЗА ПРИПРАВНИКА СВАКОГ НАСТАВНИКА, ВАСПИТАЧА, СТРУЧНОГ САРАДНИКА, ОДНОСНО СЕКРЕТАРА БЕЗ ЛИЦЕНЦЕ СА КОЈИМ ЈЕ ЗАСНОВАН РАДНИ ОДНОС ПО СТУПАЊУ НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА.“

Приправнички стаж траје најдуже две године.

За време трајања приправничког стажа, ради савладавања програма за увођење у посао наставника, васпитача и стручног сарадника, установа приправнику одређује ментора.

Прва три месеца приправничког стажа наставник, односно васпитач – приправник ради под непосредним надзором наставника или васпитача који има лиценцу и које му одређује ментор.

Прва три месеца приправничког стажа стручни сарадник ради под непосредним надзором одговарајућег стручног сарадника који има лиценцу и кога му одређује ментор.

Изузетно, ако установа нема ментора, односно одговарајућег наставника, васпитача и стручног сарадника са лиценцом, ангажоваће наставника, васпитача и стручног сарадника са лиценцом из друге установе.

Стручни сарадник – приправник који има образовање из члана 140. овог закона и који је током студија остварио најмање 10 бодова, у складу са Европским системом преноса бодова на основу праксе у установи, свој рад може да обавља без непосредног надзора стручног сарадника са лиценцом из става 5. овог члана.

Приправник који савлада програм увођења у посао наставника, васпитача и стручног сарадника има право на полагање испита за лиценцу после навршених годину дана рада.

Приправнику престаје приправнички стаж када положи испит за лиценцу.

Уколико надлежни орган не организује полагање испита за лиценцу приправнику који је у законом прописаном року пријављен за полагање испита за лиценцу, рок за полагање испита за лиценцу се продужава до организовања испита „А НАЈДУЖЕ ДВЕ ГОДИНЕ“.

Трошкове полагање испита из става 8. овог члана, сноси установа.

Програм обуке за ментора, програм увођења у посао наставника, васпитача и стручног сарадника, који укључује и програм оспособљавања за рад са децом и ученицима са сметњама у развоју и инвалидитетом, начин и поступак провере савладаности тог програма, програм испита за стицање и поновно стицање лиценце, начин полагања и језик на коме се полаже испит, састав и начин рада комисије Министарства, односно надлежног органа аутономне покрајине пред којом се полаже испит за лиценцу, прописује министар.

Суспензија лиценце наставнику, васпитачу и стручном сараднику

Члан 149.

У току важења лиценца може да буде суспендована.

Лиценца се суспендује наставнику, васпитачу и стручном сараднику који:

1) према извештају просветног саветника не остварује образовно-васпитни рад на начин и по поступку којим се омогућава постизање прописаних принципа, циљева и стандарда образовних постигнућа, програма образовања и васпитања и вредновања резултата учења, за кога просветни саветник утврди да није отклонио недостатке у свом раду, ни после датих стручних примедби, предлога и упозорења у писаном облику, на основу чега је два пута негативно оцењен од стране различитих просветних саветника;

2) се према извештају просветног саветника није стручно усавршавао, а просветни саветник у свом извештају утврди да разлози за то нису оправдани.““““;

„3) АКО ОДБИЈЕ ВРШЕЊЕ СПОЉАШЊЕГ ВРЕДНОВАЊА РАДА ИЛИ СТРУЧНО-ПЕДАГОШКОГ НАДЗОРА.“

Установа има обавезу да Министарству достави податке о разлозима за суспензију лиценце наставника, васпитача и стручног сарадника одмах, а најкасније у року од три дана од пријема извештаја из става 2. овог члана.

Наставник, васпитач и стручни сарадник има право да изјави примедбу министру на извештај просветног саветника из става 2. овог члана, у року од осам дана од дана пријема извештаја.

Министар решењем одлучује о суспензији лиценце у року од осам дана од истека рока за подношење примедбе.

Решење министра о суспензији лиценце коначно је у управном поступку.

Суспензија лиценце траје најдуже шест месеци.

Наставнику, васпитачу и стручном сараднику коме је суспендована лиценца из разлога наведених у ставу 2. тачка 1) овог члана, укида се суспензија, уколико најкасније у року од шест месеци од достављања решења министра поново положи испит за лиценцу, а ако га не положи, престаје му радни однос.

Док траје суспензија лиценце наставник и васпитач присуствује настави, односно активностима других наставника и васпитача које му одређује директор, а стручни сарадник раду стручног сарадника у другој установи коју одреди директор.

Наставнику, васпитачу и стручном сараднику коме је суспендована лиценца, на основу става 2. тачка 2) овог члана, укида се суспензија ако у року од шест месеци од суспензије достави доказе о одговарајућем стручном усавршавању.

Наставник, васпитач и стручни сарадник за време трајања суспензије лиценце остварује право на накнаду плате у висини од 65% плате коју је примио за месец који претходи месецу у коме му је суспендована лиценца.

Одузимање лиценце наставнику, васпитачу и стручном сараднику

Члан 150.

Лиценца се одузима наставнику, васпитачу и стручном сараднику:

1) који је правноснажном пресудом осуђен за кривично дело: насиља у породици, одузимање малолетног лица, запуштање и злостављање малолетног лица или родоскврнуће, примање или давање мита, против полне слободе, правног саобраћаја и човечности и других добара заштићених међународним правом, без обзира на изречену кривичну санкцију;

2) на основу правноснажне судске одлуке којом је утврђена законитост решења о престанку радног односа због „НАРОЧИТО ТЕШКЕ“ повреде забране из чл. 110, 111. и „ПОВРЕДЕ“ 113. овог закона, односно по истеку рока за судску заштиту;

3) на основу правноснажне судске одлуке којом је утврђена законитост решења о престанку радног односа због „НАРОЧИТО ТЕШКЕ“ повреде забране из члана 112. овог закона учињене други пут, односно по истеку рока за судску заштиту;

4) на основу правноснажне судске одлуке којом је утврђена законитост решења о престанку радног односа због повреде радне обавезе из члана 164. тач. 1)–6) овог закона, односно по истеку рока за судску заштиту;

~~5) ако одбије вршење спољашњег вредновања рада или стручно-педагошког надзора;~~

6) коме је суспендована лиценца у складу са чланом 149. овог закона, а стекли су се услови за нову суспензију.

Лиценца се одузима на период од пет година.

Лице коме је одузета лиценца нема право на рад у области образовања и васпитања.

Изузетно, од става 2. овог члана, лице коме је одузета лиценца из разлога прописаних у ставу 1. тачка 1) овог члана нема право на њено поновно издавање нити на рад у установи.

Решење министра о одузимању лиценце коначно је у управном поступку.

Одузета лиценца враћа се Министарству преко установе у којој је лице запослено.

Лице коме је одузета лиценца на период од пет година, по истеку тог рока може да поднесе Министарству захтев за поновно полагање испита за лиценцу.

Лице коме је одузета лиценца на период од пет година стиче право да Министарству поднесе захтев за поновно издавање лиценце, уз достављање доказа о положеном испиту из става 7. овог члана.

Лице из става 7. овог члана савладава програм за увођење у посао и полагање испита за лиценцу под непосредним надзором наставника, васпитача и стручног сарадника који има лиценцу.

Установа и лице из става 7. овог члана закључују уговор о увођењу у посао у трајању од најмање годину, а најдуже две године.

Уговором из става 10. овог члана не заснива се радни однос.

Лице из става 7. овог члана има право да учествује у раду стручних органа без права одлучивања и нема право да оцењује ученике у школи.

Трошкове полагања испита за лиценцу сноси лице из става 7. овог члана.

Радни однос на неодређено време

Члан 154.

Пријем у радни однос на неодређено време врши се на основу конкурса који расписује директор.

Директор доноси одлуку о расписивању конкурса. Кандидати попуњавају пријавни формулар на званичној интернет страници Министарства, а потребну документацију, заједно са одштампаним пријавним формуларом достављају установи.

Конкурс спроводи конкурсна комисија коју именује директор. Комисија има најмање три члана. Секретар установе пружа стручну подршку конкурсној комисији.

Комисија утврђује испуњеност услова кандидата за пријем у радни однос из члана 139. овог закона, у року од осам дана од дана истека рока за пријем пријава.

Кандидати из става 4. овог члана у року од осам дана упућују се на психолошку процену способности за рад са децом и ученицима коју врши надлежна служба за послове запошљавања применом стандардизованих поступака.

Конкурсна комисија сачињава листу кандидата који испуњавају услове за пријем у радни однос у року од осам дана од дана пријема резултата психолошке процене способности за рад са децом и ученицима“, РАНГИРАЈУЋИ КАНДИДАТЕ ПРЕМА СЛЕДЕЋИМ КРИТЕРИЈУМИМА:

1)ОПШТИ УСПЕХ ОСТВАРЕН НА СТУДИЈАМА;

2) НАГРАДЕ И ПРИЗНАЊА У ТОКУ СТУДИЈА И ПРЕТХОДНОГ РАДА У ПРОСВЕТИ.“

Конкурсна комисија обавља разговор са кандидатима са листе из става 6. овог члана, сачињава образложену листу свих кандидата који испуњавају услове и доставља је директору у року од осам дана од дана обављеног разговора са кандидатима.

Директор установе доноси решење о избору кандидата по конкурс у року од осам дана од достављања образложене листе из става 7. овог члана.

Кандидат незадовољан решењем о изабраном кандидату може да поднесе жалбу органу управљања, у року од осам дана од дана достављања решења из става 8. овог члана.

Орган управљања о жалби одлучује у року од 15 дана од дана подношења жалбе.

Кандидат који је учествовао у изборном поступку има право да, под надзором овлашћеног лица у установи, прегледа сву конкурсну документацију, у складу са законом.

Ако по конкурс није изабран ниједан кандидат, расписује се нови конкурс у року од осам дана.

Решење из става 8. овог члана оглашава се на званичној интернет страници Министарства, када постане коначно.

Радни однос на одређено време

Члан 155.

Радни однос на одређено време у установи заснива се на основу конкурса, спроведеног на начин прописан за заснивање радног односа на неодређено време.

Установа може да прими у радни однос на одређено време лице:

- 1) ради замене одсутног запосленог преко 60 дана;
- 2) ради обављања послова педагошког асистента, односно андрагошког асистента.

Изузетно, установа без конкурса може да прими у радни однос на одређено време лице:

- 1) ради замене одсутног запосленог до 60 дана;
- 2) до избора кандидата – када се на конкурс за пријем у радни однос на неодређено време не пријави ниједан кандидат или ниједан од пријављених кандидата не испуњава услове, а најкасније до 31. августа текуће школске године;
- 3) до преузимања запосленог, односно до коначности одлуке о избору кандидата по конкурс за пријем у радни однос *, а најкасније до 31. августа текуће школске године;
- 4) ради извођења верске наставе.

Листу наставника верске наставе, на предлог традиционалних цркава и верских заједница, утврђује министар.

Наставника верске наставе упућује у школу традиционална црква или верска заједница са утврђене листе за сваку школску годину.

За извођење верске наставе наставник са школом у коју је упућен закључује уговор о раду на 12 месеци за сваку школску годину.

У поступку избора педагошког асистента, односно андрагошког асистента прибавља се мишљење надлежног органа јединице локалне самоуправе.

За обављање послова педагошког асистента, односно андрагошког асистента установа са лицем закључује уговор о раду на 12 месеци за сваку школску годину.

У установи од посебног интереса и националног значаја за Републику Србију може да се ангажује наставник или асистент одговарајуће високошколске установе или запослени у научном институту с одговарајућим звањем, на одређено време за сваку школску годину, за највише 30% од пуног радног времена, уз сагласност министра.

Радни однос на одређено време „ПРЕРАСТА“ ~~не може да прерасте~~ у радни однос на неодређено време „ДАНОМ СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА У СЛУЧАЈУ ЗАПОСЛЕНИХ ПРИМЉЕНИХ У РАДНИ ОДНОС НА ОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ У ТОКУ ЗАБРАНЕ ЗАПОШЉАВАЊА ОД ДЕЦЕМБРА 2013. ДО ДЕЦЕМБРА 2019. ГОДИНЕ, У ДРУГИМ СЛУЧАЈЕВИМА ПРЕРАСТАЊЕ ОДРЕЂЕНОГ У НЕОДРЕЂЕНИ РАДНИ ОДНОС НИЈЕ МОГУЋЕ.“

Рад наставника у иностранству

Члан 157.

Образовно-васпитни рад на српском језику у иностранству изводи наставник који испуњава следеће услове:

- 1) да је у радном односу на неодређено време у школи у Републици Србији;
- 2) поседује лиценцу;
- 3) има најмање пет година радног искуства у области основног „ИЛИ СРЕДЊЕГ“ образовања и васпитања.

Решење о упућивању наставника на рад у иностранство доноси министар, на основу конкурса „ПОШТУЈУЋИ КРИТЕРИЈУМЕ ИЗ ЧЛАНА 154. СТАВ 6. ОВОГ ЗАКОНА.“

Наставник се упућује на рад у иностранство на време од годину дана, уз могућност продужења, а најдуже на период од четири године.

Наставник у току професионалне каријере може бити ангажован на конкурс само једном за остваривање наставе на српском језику у иностранству.

Наставнику мирује радни однос на пословима са којих је упућен на рад у иностранство.

Изузетно, образовно-васпитни рад на српском језику у иностранству може да изводи и лице које није у радном односу на неодређено време у школи у Републици Србији, а које има пребивалиште на територији земље у којој се остварује образовно-васпитни рад на српском језику у иностранству и које испуњава остале услове за лице које остварује образовно-васпитни рад на српском језику у иностранству.

Лице из става 6. овог члана ангажује се на основу конкурса или на предлог надлежног дипломатско-конзуларног представништва.

Норма непосредног рада наставника, васпитача и стручног сарадника

Члан 160.

У оквиру пуног радног времена у току радне недеље, норма непосредног рада наставника је:

1) „22“ 24 школска часа (у даљем тексту: час) непосредног рада са ученицима, од чега 20 часова наставе обавезних предмета, изборних програма и активности, с тим да се непосредни рад до „22“ 24—часа допуњује другим активностима (допунски, додатни, индивидуални, припремни рад и други облици рада) у складу са наставним планом;

2) 26 часова наставе са ученицима за наставнике практичне наставе;

3) 20 часова радног времена за наставника у школи за образовање ученика са сметњама у развоју који изводи наставу и индивидуалне облике непосредног рада са ученицима;

4) 20 часова радног времена за наставника разредне наставе у школи за образовање одраслих који изводи наставу и индивидуалне облике непосредног рада са ученицима/полазницима.

У оквиру пуног радног времена у току радне недеље, норма непосредног рада васпитача је:

1) 30 сати непосредног васпитно-образовног рада са децом у предшколској установи;

2) 20 сати непосредног васпитно-образовног рада са децом у припремном предшколском програму, у полудневном трајању у предшколској установи, односно основној школи;

3) 20 сати непосредног васпитно-образовног рада са децом на остваривању различитих програма и облика, у полудневном трајању у предшколској установи.

Васпитач у школи са домом у оквиру пуног радног времена у току радне недеље остварује 30 сати непосредног васпитног рада са ученицима.

Стручни сарадник у установи у оквиру пуног радног времена у току радне недеље остварује 30 сати свих облика непосредног рада са децом, ученицима, наставницима, васпитачима, педагошким асистентима, родитељима, односно другим законским заступницима деце и ученика и другим сарадницима.

Структуру и распоред обавеза наставника, васпитача и стручног сарадника у оквиру радне недеље утврђује установа годишњим планом рада.

Структура и распоред обавеза наставника у погледу свих облика непосредног рада са ученицима може да се утврди тако да буду различити у оквиру радних недеља.

Норму свих облика непосредног рада са децом и ученицима и других облика рада наставника, васпитача и стручног сарадника у оквиру недељног пуног радног времена и на годишњем нивоу, као и број сати образовно-васпитног рада који се додатно може распоредити на друге извршиоце, прописује министар.

Ако школа не може да обезбеди стручно лице за највише шест часова наставе недељно из одређеног предмета, посебним решењем може да распореди ове часове наставницима тог предмета најдуже до краја школске године“,“ и овај рад се сматра радом преко пуне норме часова „И ПЛАЋЕН ЈЕ ПРЕМА УТВРЂЕНОЈ ОБЈЕДИЊЕНОЈ НОРМИ ПУНОГ И ПРЕКОВРЕМЕНОГ РАДА.“

~~Накнада за рад наставника из става 8. овог члана исплаћује се на основу месечног извештаја наставника о одржаним часовима.~~

Наставнику који нема пуну норму часова, распоређивање часова из става 8. овог члана, сматра се допуном норме.

Теже повреде радне обавезе

Члан 164.

Теже повреде радне обавезе запосленог у установи су:

- 1) извршење кривичног дела на раду или у вези са радом;
- 2) подстрекавање на употребу алкохолних пића код деце и ученика, или омогућавање, давање или непријављивање набавке и употребе;
- 3) подстрекавање на употребу наркотичког средства или психоактивне супстанце код ученика или њено омогућавање, или непријављивање набавке и употребе;

- 4) ношење оружја у установи;
- 5) наплаћивање припреме ученика школе у којој је наставник у радном односу, а ради оцењивања, односно полагања испита;
- 6) долазак на рад у припитом или пијаном стању, употреба алкохола или других опојних средстава;
- 7) неоправдано одсуство са рада најмање три узастопна радна дана;
- 8) неовлашћена промена података у евиденцији, односно јавној исправи;
- 9) неспровођење мера безбедности деце, ученика и запослених;
- 10) уништење, оштећење, скривање или изношење евиденције, односно обрасца јавне исправе или јавне исправе;
- 11) одбијање давања на увид резултата писмене провере знања ученицима, родитељима, односно другим законским заступницима;
- 12) одбијање пријема и давања на увид евиденције лицу које врши надзор над радом установе, родитељу, односно другом законском заступнику;
- 13) неовлашћено присвајање, коришћење и приказивање туђих података;
- 14) незаконит рад или пропуштање радњи чиме се спречава или онемогућава остваривање права детета, ученика или другог запосленог;
- 15) неизвршавање или несавесно, неблаговремено или немарно извршавање послова или налога директора у току рада;
- 16) злоупотреба права из радног односа;
- 17) незаконито располагање средствима, школским простором, опремом и имовином установе;
- ~~18) друге повреде радне обавезе у складу са законом.~~

Дисциплински поступак

Члан 165.

Дисциплински поступак се покреће и води за учињену тежу повреду радне обавезе из члана 164. и повреду забране из чл. 110–113. овог закона.

Директор установе покреће и води дисциплински поступак, доноси решење и изриче меру у дисциплинском поступку против запосленог.

Дисциплински поступак покреће се писменим закључком, а који садржи податке о запосленом, опис повреде забране, односно радне обавезе, време, место и начин извршења и доказе који указују на извршење повреде.

Запослени је дужан да се писмено изјасни на наводе из закључка из става 3. овог члана у року од осам дана од дана пријема закључка.

Запослени мора бити саслушан, са правом да усмено изложи своју одбрану, сам или преко заступника, а може за расправу доставити и писмену одбрану.

Изузетно, расправа се може одржати и без присуства запосленог, под условом да је запослени на расправу уредно позван.

Дисциплински поступак је јаван, осим у случајевима прописаним законом.

По спроведеном поступку доноси се решење којим се запосленом изриче дисциплинска мера, којим се ослобађа од одговорности или којим се поступак обуставља.

Покретање дисциплинског поступка застарјева у року од три месеца од дана сазнања за повреду радне обавезе и учиниоца, односно у року од шест месеци од дана када је повреда учињена, осим ако је учињена „НАРОЧИТО ТЕШКА“ повреда забране из чл. 110–112+13. овог закона, у ком случају покретање дисциплинског поступка „НЕ“ застарјева ~~у року од две године од дана када је учињена повреда забране.~~

Вођење дисциплинског поступка застарјева у року од шест месеци од дана покретања дисциплинског поступка.

Застарелост не тече ако дисциплински поступак не може да се покрене или води због одсуства запосленог или других разлога у складу са законом.

Лакше повреде радне обавезе, као и начин и поступак изрицања дисциплинских мера за лакше повреде радне обавезе, прописане овим законом, установа утврђује општим актом.

Дисциплинске мере

Члан 166.

Мере за тежу повреду радне обавезе из члана 164. и повреду забране из чл. 110–113. овог закона су новчана казна, удаљење са рада и престанак радног односа.

Мере за лакшу повреду радне обавезе су писана опомена и новчана казна у висини до 20% од плате исплаћене за месец у коме је одлука донета у трајању до три месеца.

Новчана казна за тежу повреду радне обавезе изриче се у висини од 20%–35% од плате исплаћене за месец у коме је одлука донета, у трајању до шест месеци.

Запосленом који изврши „НАРОЧИТО ТЕШКУ“ повреду забране прописане чланом 112. овог закона једанпут, изриче се новчана казна или привремено удаљење са рада три месеца.

Запосленом који изврши „НАРОЧИТО ТЕШКУ“ повреду забране прописане чл. 110, 111. и „ПОВРЕДУ“ 113. овог закона, односно који други пут изврши „НАРОЧИТО ТЕШКУ“ повреду забране прописане чланом 112. овог закона и запосленом који учини „ТЕЖУ“ повреду радне обавезе из члана 164. тач. 1)–7) овог закона, изриче се мера престанка радног односа.

Запосленом престаје радни однос од дана пријема коначног решења директора.

За „ТЕЖУ“ повреду радне обавезе из члана 164. тач. 8)–18) овог закона изриче се новчана казна или удаљење са рада у трајању до три месеца, а мера престанка радног односа уколико су наведене повреде учињене свесним нехатом, намерно или у циљу прибављања себи или другоме противправне имовинске користи.

Ажурирање и чување података

Члан 183.

Установа, високошколска установа, установа ученичког и студентског стандарда, односно јавно признати организатор активности ажурира податке у евиденцијама које води на дан настанка промене, а најкасније 15 дана од дана промене.

Подаци из става 1. овог члана уносе се у регистре из члана 175. став 4. овог закона на дан настанка промене, а најкасније 30 дана од дана промене.

Подаци из евиденције из члана 175. став 2. овог закона чувају се на начин и у роковима прописаним посебним законом.

Подаци из регистра из чл. 178, 178а, „180, 180А,“ 180б и 180в чувају се трајно.

Подаци из регистра деце, ученика, одраслих и студената чувају се трајно, осим података о социјалном и функционалном статусу детета, ученика и одраслог који се чувају пет година од престанка образовног статуса, односно података о социјалном и здравственом статусу студената који се чувају до престанка статуса студента о коме се воде.

~~Подаци из регистра из чл. 180. и 180а чувају се трајно.~~

ХП. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 191.

Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај установа ако:

1) не упише дете у предшколску установу, односно основну школу ради похађања припремног предшколског програма (члан 17);

2) не упише дете у основну школу (члан 18);

3) НЕ УПИШЕ УЧЕНИКА У СРЕДЊУ ШКОЛУ (ЧЛАН 19);“

„4“3) не донесе развојни план и годишњи план рада у року прописаном овим законом или их не примењује (чл. 50. и 62);

~~3а) не изведе химну Републике Србије у складу са овим законом (члан 28);~~

„5“4) спроводи оглед без одобрења министра или врши статусне промене за време огледа, супротно члану 51. овог закона;

„6“5) не донесе благовремено, односно не остварује програм образовања и васпитања или не предузима мере за остваривање принципа, циљева и стандарда образовних постигнућа (чл. 56, 58, 60–62, 65, 68. и 69);

„7“6) не донесе или не остварује индивидуални образовни план (члан 76);

„8“7) не пропише начин и поступак за заштиту и безбедност деце, односно ученика (члан 108);

„9“8) не предузима или неблаговремено предузима одговарајуће мере у случајевима „НАРОЧИТО ТЕШКИХ“ повреда забрана из чл. 110“–112.“ и ~~111~~ овог закона и тежих повреда радних обавеза запослених;

„10“9) дозволи страначко организовање или деловање у установи и коришћење простора установе у те сврхе супротно члану 113. овог закона;

„11“10) прими у радни однос запосленог који не испуњава услове из чл. 139–145. овог закона или на начин и по поступку, супротно чл. 152–155. овог закона;

„12“11) не достави Министарству све податке у вези са лиценцом наставника, васпитача и стручног сарадника из чл. 149. и 150. овог закона;

„13“12) не удаљи са рада запосленог због учињене теже повреде радне обавезе (члан 163);

„14“13) закључи уговор о извођењу наставе супротно члану 158. овог закона.

Новчаном казном од 25.000 до 100.000 динара за прекршај из овог члана казниће се и директор, односно одговорно лице установе.

Члан 195.

Новчаном казном од 30.000 до 100.000 хиљада динара казниће се родитељ, односно други законски заступник детета или ученика који учини „НАРОЧИТО ТЕШКУ“ повреду забране из чл. ~~111. и~~, 110., 112. овог закона.

VI АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Предлог закона учвршћује хуманистички принцип образовног система у Републици Србији подстичући свестран развој личности деце и ученика уз развој критичког мишљења и изражавања, интеркултуралности, креативних способности, активног става према феноменима у подручју културе, слободе промене избора програма верска настава/грађанско васпитање, обавезне организације матурске екскурзије у основној и средњој школи као и системски неговане бриге о талентима. У крајњем исходу он доводи до подизања културног нивоа становништва.

Увођењем обавезног средњег обрзовања које иницира овај Предлог закона системски се утиче на пораст образовног нивоа становништва у Србији.

Заштита непосредног типа наставе у установи предвиђена овим Предлогом закона, као и непосредног одржавања седница органа управљања дугорочно очувава квалитет наставе и квалитет рада установа образовања и васпитања у Републици Србији.

Предлогом закона обезбеђује се отклањање неправде према запосленима у установама образовања и васпитања који су у великом броју и у дугом временском периоду запослени на одређено време, као и према оним наставницима, стручним сарадницима и секретарима који до сада нису пријављени за приправника и раде без лиценце.

Заштита и подизање угледа васпитача и наставника у Републици Србији остварују се Предлогом овог закона захваљујући транспарентним критеријумима при запошљавању, смањењу норме непосредног рада у настави, плаћеном прековременом раду, плаћеном учешћу у раду органа управљања, потпунијом заштитом од насиља, као и системски организованом увођењу у рад приправника. То ће довести и до повећања угледа целог система образовања и васпитања у Републици Србији и повећању поверења у домаће образовање.

Предлогом закона се целисходно и дугорочно на хуманистичким основама решава нарастајући проблем увођења деце без знања српског језика у образовни систем Републике Србије.

Учвршћује се вредносни систем друштва квалификањем повреде забране 110-112 нарочито тешком и незастаревањем дисциплинског поступка за запослене који је учине.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа

Народни посланици: Данијела Грујић, Мариника Тепић, Жељко Веселиновић, Јанко Веселиновић, Борко Стефановић, Владимир Обрадовић, Анна Орег, Дејан Булатовић, Јелена Милошевић, Марија Лукић, Павле Грбовић, Славиша Ристић, Далибор Јекић, Натан Албахари, , Татјана Пашић, Ђорђо Ђорђић.

2. Назив прописа

Предлог Закона о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања

Proposal of the Law on the Basics of the Education System

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

- а) Одредба Споразума која се односе на нормативну саржину прописа,
/
- б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума,
/
- в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума,
/
- г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума,
/
- д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.
/

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

- а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
/
- б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
- в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,
/

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,

/

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније

/

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

Будући да има секундарних извора права Европске уније са којима се пропис усклађује, уз овај Предлог закона се доставља Табела усклађености.

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

Не.

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

Не.

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености.

Не.

Београд, 12. децембар 2022. године

НАРОДНИ ПОСЛАНИЦИ:

Др Данијела Грујић
Маријика Тепић
Јанко Веселиновић
Борко Стефановић
Владимир Обрадовић
Анна Орег
Дејан Булатовић
Жељко Веселиновић
Јелена Мишошевић
Марија Лукић
Павле Грбовић
Славница Ристић
Далибор Јекић
Натан Албахари
Татјана Пашић
Ђорђо Ђорђић